

2018

100lat GUS

Warszawa | Warsaw | 2018

Rocznik Demograficzny

Demographic Yearbook of Poland

SPIS RZECZY

CONTENTS

	Str. Page
Przedmowa	3
Spis tablic	9
Spis wykresów	19
Objaśnienia znaków umownych	20

Tablice przeglądowe

Uwagi do tablic przeglądowych	21
I. Ważniejsze dane o liczbie ludności, ruchu naturalnym i migracjach (1946—2017)	24
II. Ważniejsze dane o liczbie ludności, ruchu naturalnym i migracjach według województw w 2017 r.	34
III. Ludność, gęstość zaludnienia, ruch naturalny ludności oraz migracje w miastach liczących w 2017 r. 100 tys. i więcej mieszkańców	36
IV. Ważniejsze dane o ludności według powiatów w 2017 r.	38
V. Rozwój, zmiany w strukturze i ruchu ludności Polski w latach 1950—2017	46
VI. Struktura ludności według wieku i województw w latach 1990, 2000, 2010 i 2017	54
VII. Dynamika demograficzna według województw w latach 1990, 2000, 2010 i 2017	56
VIII. Mediana wieku ludności według województw w latach 1990, 2000, 2010 i 2017	57
IX. Ważniejsze dane o liczbie i strukturze ludności w 2017 r. według podziału statystycznego	58
X. Ważniejsze dane o ruchu naturalnym i migracjach ludności w 2017 r. według podziału statystycznego	60
XI. Ważniejsze dane o liczbie ludności, ruchu naturalnym i migracjach w 2017 r. według podziału statystycznego	62

Działy

I. Stan i struktura ludności	71—178
Stan ludności	76—133
Struktura ludności według cech demograficznych	134—167
Prognoza ludności Polski do 2050 r.	168—172
Rezydenci	173—178

Review tables

Notes to the review tables	21
Major data on the population size, vital statistics and migration (1946—2017)	24
Major data on the population size, vital statistics and migration by voivodships in 2017	34
Population, density, vital statistics and migration in towns with 100 thous. inhabitants and over in 2017	36
Major data on population by powiats in 2017	38
Population development and changes in population structure in Poland in 1950—2017	46
Population structure by age and voivodships in 1990, 2000, 2010 and 2017	54
Demographic dynamics by voivodships in 1990, 2000, 2010 and 2017	56
Median age of population by voivodships in 1990, 2000, 2010 and 2017	57
Major data on the size and structure of population in 2017 by statistical classification	58
Major data on the vital statistics and migration of population in 2017 by statistical classification	60
Major data on the population size, vital statistics and migration in 2017 by statistical classification	62

Chapters

Size and structure of population	71—178
Population size	76—133
Population structure by demographic characteristics	134—167
Population projection of Poland until 2050	168—172
Resident population	173—178

		Str. Page
		Page
II. Ruch naturalny ludności	Vital statistics of population	179—388
Małżeństwa	Marriages	187—231
Separacje	Separations	232—235
Rozwody	Divorces	236—255
Urodzenia	Births	256—301
Zgony	Deaths	302—388
III. Migracje ludności	Migration of population	389—463
Migracje wewnętrzne	Internal migration	398—428
Migracje zagraniczne	International migration	429—463
IV. Przegląd międzynarodowy	International review	464—509
Mapa Polski — województwa	Map of Poland — voivodships	510

SPIS TABLIC

LIST OF TABLES

DZIAŁ II. RUCH NATURALNY LUDNOŚCI

PART II. VITAL STATISTICS OF POPULATION

Tabl. | Str.
Table | Page

Separacje

Separations

Separacje prawomocnie orzeczone według województw (2000, 2005, 2010, 2016, 2017)

Separacje orzeczone w 2017 r. według poziomu wykształcenia małżonków

Separacje orzeczone w 2017 r. według liczby małoletnich dzieci oraz województw

Separacje orzeczone w 2017 r. według wieku małżonków

Dzieci pozostające z małżeństw separowanych w 2017 r. według wieku oraz województw

Separacje orzeczone w 2017 r. według okresu trwania małżeństwa oraz przyczyny rozkładu pożycia małżeńskiego

Separations by voivodships (2000, 2005, 2010, 2016, 2017) 25 (55) 232

Separations by education level of spouses in 2017 26 (56) 233

Separations by number of underage children and voivodships in 2017 27 (57) 233

Separations by age of spouses in 2017 28 (58) 234

Children of separated couples by age and voivodships in 2017 29 (59) 234

Separations by duration of marriage and cause of marriage dissolution in 2017 30 (60) 235

Rozwody

Divorces

Rozwody (1980, 1990, 2000, 2010, 2016, 2017)

Rozwody w 2017 r. według poziomu wykształcenia małżonków

Rozwody według województw (1990, 2000, 2010, 2016, 2017)

Rozwody orzeczone prawomocnie w 2017 r. w Polsce według miejsca zamieszkania osoby wnoszącej powództwo o rozwód

Rozwody w miastach liczących w 2017 r. 100 tys. i więcej mieszkańców (1990, 2000, 2010, 2016, 2017)

Rozwody w 2017 r. według okresu od wniesienia powództwa do prawomocnego orzeczenia rozwodu, strony wnoszącej powództwo oraz orzeczenia o winie

Rozwody w 2017 r. według okresu trwania małżeństwa oraz wieku małżonków w momencie zawierania małżeństwa

Rozwody w 2017 r. według różnicy wieku między małżonkami oraz przyczyny rozkładu pożycia małżeńskiego

Rozwody w 2017 r. według przyczyn rozkładu pożycia małżeńskiego oraz winy stron

Rozwody w 2017 r. według wieku małżonków w momencie zawarcia małżeństwa

Rozwody w 2017 r. według wieku małżonków w momencie wniesienia powództwa

Rozwody w 2017 r. według wieku małżonków w momencie orzeczenia rozwodu

Rozwody w 2017 r. według wieku kobiet w momencie wniesienia powództwa oraz liczby małoletnich dzieci

Rozwody w 2017 r. według miejsca zamieszkania powoda oraz liczby małoletnich dzieci

Rozwody w 2017 r. według liczby małoletnich dzieci oraz województw

Divorces (1980, 1990, 2000, 2010, 2016, 2017) 31 (61) 236

Divorces by education level of spouses in 2017 32 (62) 236

Divorces by voivodships (1990, 2000, 2010, 2016, 2017) 33 (63) 237

Divorces by place of residence of person filling petition for a divorce in 2017 34 (64) 238

Divorces in towns with 100 thous. inhabitants and over in 2017 (1990, 2000, 2010, 2016, 2017) 35 (65) 239

Divorces by duration from the moment of filling petition to the divorce adjudication, person filling petition and guilt of spouses in 2017 36 (66) 240

Divorces by duration of marriage and age of spouses at the moment of contracting the marriage in 2017 37 (67) 241

Divorces by difference of age between the spouses and causes of dissolution in 2017 38 (68) 242

Divorces by causes of marriage's dissolution and guilt of spouses in 2017 39 (69) 243

Divorces by age of spouses at the moment of contracting the marriage in 2017 40 (70) 244

Divorces by age of spouses at the moment of filling petition for divorce in 2017 41 (71) 245

Divorces by age of spouses at the moment of divorce adjudication in 2017 42 (72) 246

Divorces by age of females at the moment of filling petition for divorce and by number of underage children in 2017 43 (73) 247

Divorces by place of residence of persons filling petition for divorce and number of underage children in 2017 44 (74) 248

Divorces by number of underage children and voivodships in 2017 45 (75) 249

		Tabl. Table	Str. Page
Dzieci pozostające z małżeństw rozwiedzionych w 2017 r. według wieku oraz województw	Children of divorced couples by age and voivodships in 2017	46 (76)	249
Małoletnie dzieci według wieku pozostające z małżeństw rozwiedzionych w 2017 r.	Underage children of divorced couples by age in 2017	47 (77)	250
Rozwody w 2017 r. według liczby małoletnich dzieci w małżeństwie oraz okresu trwania małżeństwa	Divorces by number of underage children and duration of marriage in 2017	48 (78)	251
Rozwody według liczby małoletnich dzieci w małżeństwie (1980, 1990, 2000, 2010, 2016, 2017)	Divorces by number of underage children (1980, 1990, 2000, 2010, 2016, 2017)	49 (79)	252
Rozwody w 2017 r. według decyzji sądu o wykonywaniu władzy rodzicielskiej i opieki nad małoletnimi dziećmi	Divorces by court decision on care for underage children in 2017	50 (80)	252
Rozwody w 2017 r. według decyzji sądu o wykonywaniu władzy rodzicielskiej i opieki nad małoletnimi dziećmi oraz województw ...	Divorces by court decision on care for underage children and by voivodships in 2017	51 (81)	253
Rozwiedzeni w 2017 r. według statusu na rynku pracy	Divorced persons by main activity status in 2017	52 (82)	254
DZIAŁ IV. PRZEGLĄD MIĘDZYNARODOWY	PART IV. INTERNATIONAL REVIEW		
Uwagi do działu	Notes	x	464
Małżeństwa i rozwody	Marriages and divorces	8 (222)	480

SPIS WYKRESÓW

Gęstość zaludnienia w 2017 r.
Ludność według płci i wieku w 2017 r. — piramidy wieku
Rozpad małżeństw (1980, 1990, 2000, 2010, 2017)
Rozwody według liczby małoletnich dzieci w 2017 r.

LIST OF CHARTS

	<u>Str.</u> <u>Page</u>
Population density in 2017	88
Population by sex and age in 2017 — pyramids	88—89
Dissolution of marriages (1980, 1990, 2000, 2010, 2017)	192
Divorces by number of underage children in 2017	192
Live births by birth order (1980, 1990, 2000, 2010,	

w podziale terytorialnym nie uwzględniano rozwodów z powództwa osób (jednej lub obojga) zamieszkałych za granicą. Począwszy od 1999 r. jako kryterium podziału na województwa (powiaty, miasto, wieś) przyjęto województwo zamieszkania osoby wnoszącej powództwo o rozwód lub — w przypadku gdy pozew wniosła osoba zamieszkała za granicą — rozwód został zaliczony do województwa, które stanowi miejsce zamieszkania współmałżonka. W podziale terytorialnym nie uwzględnia się przypadków, gdy oboje małżonkowie w momencie wniesienia powództwa zamieszkiwali za granicą — w 2017 r. 945 rozwodów;

- **separacje** — według miejsca zamieszkania osoby wnoszącej powództwo, a w przypadku zgodnego wniosku stron — według miejsca zamieszkania męża. Jako kryterium podziału na województwa (powiaty, miasto, wieś) przyjęto województwo zamieszkania osoby wnoszącej powództwo o separację lub — w przypadku gdy pozew wniosła osoba zamieszkała za granicą — separacja została zaliczona do województwa, w którym zamieszkiwał współmałżonek. W podziale terytorialnym nie uwzględnia się przypadków, gdy oboje małżonkowie w momencie wniesienia powództwa mieszkali za granicą — w 2017 r. zarejestrowano 7 takich przypadków;
- **urodzenia** — według miejsca zamieszkania matki noworodka;
- **zgony** — według miejsca zamieszkania osoby zmarłej.

4. W podziale według **statusu na rynku pracy** uwzględniono:

- 1) **utrzymujących się z pracy** przynoszącej im zarobek lub dochód: najemnej lub pracujących na rachunek własny w rolnictwie i poza rolnictwem (łącznie z pomagającymi im członkami rodziny), pracy nakładczej, agentów itp.;
- 2) **utrzymywanych**, tj. tych, którzy nie posiadają własnego źródła utrzymania, a są na utrzymaniu pracujących;
- 3) **utrzymujących się z niezarobkowych źródeł**, tj. osoby, które pobierają rentę, emeryturę, stypendium, alimenty, korzystają z pomocy społecznej, zasiłku dla bezrobotnych, posiadają dochód z oddanego w dzierżawę gospodarstwa rolnego itd., a także te, które są na utrzymaniu tych osób.

Podziału według **źródeł utrzymania w rolnictwie i poza rolnictwem** dokonano zgodnie z obowiązującą klasyfikacją rodzaju działalności, według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD).

Od 2015 r. dane w zakresie statusu na rynku pracy są gromadzone wyłącznie dla separacji i rozwodów.

Małżeństwa

5. Dane o małżeństwach uwzględniają związki małżeńskie zawarte w formie przewidzianej prawem w urzędach stanu cywilnego — ustawa Prawo

ritorial division exclude divorces if the persons (one or both) live abroad at the moment of filling petition for a divorce. Since 1999 in the divorce statistics as a criterion of division by voivodships (powiats, urban and rural areas) has been taken voivodship of residence in Poland of person filling petition for a divorce or in case of petition for divorce being filled by person residing abroad — voivodship of residence in Poland of that person's spouse. Data by the territorial division exclude cases of divorces adjudicated on the basis of the persons' petition who both resided abroad at the moment of filling petition — 945 cases were registered in 2017;

- **separations** — by place of residence of the person filling petition for separation, in case of unanimous petition of both — voivodship of residence of husband. As criterion of division by voivodships (powiats, urban and rural areas) has been taken voivodship of residence in Poland of a person filling petition for separation or in case of petition for separation being filled by person residing abroad — voivodship of residence in Poland of that person's spouse. Data by a territorial division exclude cases of separation adjudicated on the basis of the persons' petition who both resided abroad at the moment of filling petition — 7 cases were registered in 2017;
- **births** — by the place of residence of the new born child's mother;
- **deaths** — by the place of residence of the deceased.

4. In the presentation of data by **main activity status** the following categories were used:

- 1) **working persons**, i.e. persons maintaining from a job which brings them earnings or incomes: employees, or self-employed in agriculture and outside agriculture (together with the helping members of the family), outworkers, agents and so on;
- 2) **dependent persons**, i.e. persons, who do not have their own source of maintenance and are maintained by working persons;
- 3) **persons supporting themselves from non-earned sources** of incomes, i.e. persons receiving retirement pay, pension, scholarship, alimony, social money benefit and benefit for unemployed, receiving income from a rented farm etc., as well as dependent persons.

The presentation of **data by sources of persons' maintenance in agriculture and outside agriculture** is consistent with the valid classification accordingly with the Polish Classification of Economic Activities (PKD).

Since 2015 data by main activity status are collected only for separations and divorces.

Marriages

5. The data on marriages refer to marriages contracted according to lawful rules at the civil status offices — the Law on Civil Status Acts from

o aktach stanu cywilnego z dnia 28 listopada 2014 r. (Dz. U. 2014 poz. 1741 z późn. zm.). Przepisy prawa rodzinnego reguluje ustawa z dnia 25 II 1964 r. — Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. 1964 Nr 9 poz. 59 z późn. zm.).

Od 1999 r. — na mocy ustawy z dnia 24 VII 1998 r. o zmianie ustaw — Kodeks rodzinny i opiekuńczy, Kodeks postępowania cywilnego, Prawo o aktach stanu cywilnego, ustawy o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 117 poz. 757) — w urzędach stanu cywilnego rejestrowane są także małżeństwa podlegające prawu wewnętrznemu kościoła lub związku wyznaniowego — zawarte w obecności duchownego. Małżeństwo zawarte w tej formie podlega prawu polskiemu i pociąga za sobą takie same skutki cywilnoprawne, jak małżeństwo zawarte przed kierownikiem urzędu stanu cywilnego.

Małżeństwa wyznaniowe ze skutkami cywilnymi mogą być zawierane jedynie w następujących dziesięciu kościołach oraz jednym związku wyznaniowym: Kościół Katolicki, Polski Autokefaliczny Kościół Prawosławny, Kościół Ewangelicko-Augsburski, Kościół Ewangelicko-Reformowany, Kościół Ewangelicko-Methodystyczny, Kościół Chrześcijan Baptystów, Kościół Adwentystów Dnia Siódmego, Kościół Polskokatolicki, Związek Gmin Wyznaniowych Żydowskich, Kościół Starokatolicki Mariawitów, Kościół Zielonoświątkowy.

6. Prezentowane w dziale tablice uwzględniają podział na małżeństwa cywilne (tj. zawierane wyłącznie przed urzędnikiem stanu cywilnego) oraz małżeństwa wyznaniowe (patrz pkt 5). Tablica dotycząca małżeństw wyznaniowych w poszczególnych województwach przedstawia liczbę zawartych związków małżeńskich według najczęściej występujących wyznań.

7. Do 2008 r. informacje o małżeństwie były gromadzone na formularzu statystycznym „Karta statystyczna zawarcia małżeństwa” (DN-1). Od 2009 r. dane są przysyłane przez USC w postaci elektronicznej z rejestru stanu cywilnego oraz od 2015 r. — z rejestru PESEL w zakresie dodatkowych zmiennych.

8. Małżeństwa istniejące i **bilans małżeństw**. Małżeństwa istniejące to liczba prawnych związków małżeńskich odnotowana w określonym momencie (np. na koniec roku). Stanowią one kategorię wynikową bilansu małżeństw, który jest dokonywany corocznie metodą analizy czynnikowej i naliczany przy uwzględnieniu w danym roku liczby małżeństw: nowo zawartych (+); rozwiązanych poprzez orzeczenie rozwodu (-); które uległy rozpadowi w wyniku śmierci jednego ze współmałżonków (-) oraz salda migracji wewnętrznych i zagranicznych osób o stanie cywilnym żonaty/zamężna (+/-).

Podstawą (bazą wyjściową) bilansu małżeństw są wyniki spisów powszechnych w zakresie danych o **stanie cywilnym prawnym** osób, tj. liczba mężczyzn, którzy w spisie określili swój stan cywilny

November 28, 2014 (Journal of Laws 2014 item 1741 with later amendments). The rules of the family law are regulated by the Act from February 25, 1964 — Family and Tutelary Code (Journal of Laws 1964 No. 9 item 59 with later amendments).

Since 1999 — according to the Act from July 24, 1998 — the Family and Tutelary Code, the Civil Procedure Code, the Law on Civil Status Acts, the Act on Relation of the State to the Catholic Church in the Republic of Poland and the other selected acts (Journal of Laws No. 117 item 757) — in the local civil status offices in Poland are registered all marriages including those based on the internal law of the churches or the religious associations.

Marriages contracted on the basis of canonic law subordinate the civil Polish laws and result in the same civil and law consequences as marriages contracted in the local civil status offices.

The religious marriages with civil law consequences may be contracted only in following ten churches and one religious association: the Catholic Church, the Polish Autocephalous Orthodox Church, the Lutheran Church, the Reformed Church, the Evangelical Methodist Church, the Baptist Church, the Seventh Day Adventist Church, the Polish Catholic Church, the Union of Jewish Communities, the Mariavite Church, the Pentecostal Church.

6. In the tables containing data on marriages there was used division on civil marriages (those which were contracted only in the local civil status offices) and religious marriages (see point 5). The table concerning religious marriages presents number of contracted marriages by the most forwarding denominations in the selected voivodships.

7. Up to 2008 data on marriages was collected on the statistical form "Statistical certificate of marriage contraction". Since 2009 data has been sent in the electronic form from civil status register and since 2015 — from PESEL register within the scope of additional data.

8. Existing marriages and **balance of marriages**. Existing marriages are legal relationships that exist in defined period of time. They are the outcome category of marriages balance which is performed annually using factor analysis method and counted with taking into account in a given year the number of marriages: newly contracted (+); terminated due to divorce (-); terminated due to death of a spouse (-); internal and international net migration of married person (+/-).

Results of population and housing censuses within person **legal civil status** data (the number of men that specified their civil status as married) are the basis of the marriage balance. In the Population

prawny jako żonaty. W NSP 2011 liczba żonatych mężczyzn wyniosła 9086 tys.

Separacje

9. Instytucja separacji została wprowadzona w Polsce w grudniu 1999 r. ustawą z dnia 21 V 1999 r. o zmianie ustaw Kodeks rodzinny i opiekuńczy, Kodeks cywilny, Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 1999 Nr 52 poz. 532).

10. Do 2008 r. informacje o separacji były gromadzone na formularzu statystycznym „Karta statystyczna dotycząca prawomocnego: 1) orzeczenia separacji; 2) zniesienia separacji” (D-S1). Od 2009 r. dane są przesyłane przez sądy w postaci elektronicznej.

11. Prezentowane w tablicach dane dotyczą orzeczonej separacji; w 2017 r. o zniesieniu separacji sądy orzekły w stosunku do 277 separowanych małżeństw.

Rozwody

12. Instytucja rozwodów została wprowadzona na terenie całego kraju w dniu 1 I 1946 r. dekretem dnia 25 IX 1945 — Prawo małżeńskie (Dz. U. 1945 Nr 48, poz. 270). Przepisy prawa rodzinnego reguluje ustawa z dnia 25 II 1964 r. — Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. 1964 Nr 9 poz. 59 z późniejszymi zmianami).

13. Do 2008 r. informacje o rozwodzie były gromadzone na formularzu statystycznym „Karta statystyczna dotycząca prawomocnego orzeczenia rozwodu” (D-R1). Od 2009 r. dane są przesyłane przez sądy w postaci elektronicznej.

Urodzenia

14. W sprawozdawczości statystycznej jako urodzenia pochodzące z roku sprawozdawczego przyjmuje się urodzenia, jakie miały miejsce na terenie Polski i zostały zarejestrowane przez USC w danym roku, w tym urodzenia, jakie miały miejsce w latach wcześniejszych (po 31 III 2011 r., tj. po przeprowadzeniu NSP 2011), ale zostały zarejestrowane w roku sprawozdawczym.

15. Do 2014 r. **źródłem danych o urodzeniu żywym i martwym** był, wykorzystywany wtórnie przez statystykę publiczną, dokument Ministerstwa Zdrowia podstawowy dla akt stanu cywilnego „Pisemne zgłoszenie urodzenia dziecka”. Od 2015 r. źródłem danych:

— medycznych o **urodzeniu żywym** jest dokument Ministerstwa Zdrowia „Karta urodzenia”¹, natomiast dane demograficzno-społeczne pochodzą z rejestru stanu cywilnego oraz rejestru PESEL;

and Housing Census 2011 there were 9086 thous. married men.

Separations

9. Separations as a legal institution were introduced in Poland on December 15, 1999 on the basis of the Act from May 21, 1999 — change of the Family and Tutelary Code, the Civil Code, the Civil Procedure Code and other acts (Journal of Laws 1999 No. 52 item 532).

10. Up to 2008 data on separation was collected on the statistical form "Statistical certificate concerning legally valid decision on: 1) separation; 2) cancellation of separation" (D-S1). Since 2009 data has been sent in the electronic form by courts.

11. Data presented in tables refer to separations; in 2017 courts ruled abolition of separation for 277 couples.

Divorces

12. Divorces as a legal institution were introduced in Poland on January 1, 1946 on the basis of the Act from September 25, 1945 — Marriage Law (Journal of Laws 1945 No. 48 item 270). The regulations of the family law are regulated by the Act from February 25, 1964 — the Family and Tutelary Code (Journal of Laws 1964 No. 9 item 59 with later amendments).

13. Up to 2008 data on divorce was collected on the statistical form "Statistical certificate concerning legally valid decision on divorce". Since 2009 data has been sent in the electronic form by courts.

Births

14. All births registered by civil status offices in the current year that took place in Poland are included in statistical reporting for this year. It regards also children born after March 31, 2011 (i.e. after the reference day of population census), but registered in the reporting year.

15. Up to 2014 the **source of data on live birth and stillbirth** was the document of the Ministry of Health "Notification of birth", which is basic document for civil status acts and is secondarily utilized by national statistics. Since 2015 the source of:

— medical data of **live births** is document of the Ministry of Health "Birth certificate". Socio-demographic data come from the register of civil status and PESEL register;

— data of **stillbirths** is a hospital's report (symbol MZ-29) containing general information, i.e.: the

¹ Rozporządzenie Ministra Zdrowia w sprawie wzorów karty urodzenia i karty martwego urodzenia z dnia 12 stycznia 2015 r. (Dz. U. 2015 poz. 171).

— o **urodzeniach martwych** jest sprawozdanie o działalności szpitala ogólnego (o symbolu MZ-29) zawierające ogólne informacje, tj. dotyczące liczby urodzeń martwych w podziale na ciężar urodzeniowy dziecka i województwo porodu (umiejscowienie szpitala).

Prezentowane od 2015 r. dane o urodzeniach martwych w podziale na miasto i wieś oraz płeć zostały oszacowane. Brak szczegółowych danych (medycznych i demograficzno-społecznych o dziecku i matce) wynika z wprowadzenia w 2015 r. nowego dokumentu „Karta martwego urodzenia”¹ niezawierającego informacji podstawowych dla statystyki urodzeń.

Uwaga — zmiany, które miały miejsce w 2015 r. w zakresie wzoru karty urodzenia (żywego i martwego) oraz systemu rejestracji aktów stanu cywilnego spowodowały także wzrost liczby nieustalonych cech dotyczących m.in.: stanu cywilnego matki i daty zawarcia małżeństwa, podziału na urodzenia małżeńskie i pozamałżeńskie oraz kolejności urodzenia dziecka, daty poprzedniego porodu itd.

16. Zgodnie z **definicjami** pojęć dotyczących czasu trwania ciąży, poronień, urodzeń żywych i martwych² stosowane są następujące zasady:

- 1) **żywe urodzenie** jest to całkowite wydalenie lub wydobycie z ustroju matki noworodka, niezależnie od czasu trwania ciąży, który po takim wydaleniu lub wydobyciu oddycha bądź wykazuje jakiegokolwiek inne oznaki życia, jak: czynność serca, tętnienie pępowiny lub wyraźne skurcze mięśni zależnych od woli (mięśni szkieletowych), bez względu na to, czy sznur pępowiny został przecięty lub łożysko zostało oddzielone; każdy taki noworodek jest uważany za żywo urodzonego;
- 2) **urodzenia martwe** (zgon płodu) jest to całkowite wydalenie lub wydobycie z ustroju matki płodu, o ile nastąpiło po upływie 22. tygodnia ciąży, który po takim wydaleniu lub wydobyciu nie oddycha ani nie wykazuje żadnego innego znaku życia, jak: czynność serca, tętnienie pępowiny lub wyraźne skurcze mięśni zależnych od woli.

Dla celów statystyki dokumentacja medyczna dotycząca okresu okołoporodowego powinna ujmować wszystkie noworodki żywo urodzone, a także płody (urodzenia martwe), które w chwili urodzenia ważyły co najmniej 500 g, a gdy nie jest znana masa urodzeniowa — urodzone po co najmniej 22 tygodniach trwania ciąży lub osiągające 25 cm długości ciała (od szczytu czaszki do pięty).

Rekomendowana przez Światową Organizację Zdrowia definicja urodzenia i zgonu noworodka obowiązuje w Polsce od 1994 r. Począwszy od edycji Rocznika Statystycznego Demografii 1995 dane o urodzeniach i zgonach (w tym zgonach niemowląt), dla wszystkich prezentowanych w retrospekcji lat, zostały przeliczone zgodnie z definicją WHO. **Przeliczenie dotyczyło wyłącznie**

number of stillbirths by birthweight and voivodship of delivery (location of the hospital).

Since 2015 data about stillbirths by sex, urban and rural areas have been estimated. The lack of the data (medical and socio-demographic of the child and mother) is caused by implementation of the new document "Stillbirth certificate" in 2015. This document does not contain the basic information for the statistics of births.

Note — the changes that took place in 2015 in certifications of live birth and stillbirth, as well as birth registration system of civil status have also resulted in an increase in the number of missing data relating to, among others: marital status of mother and the date of marriage, division of births on legitimate and illegitimate and birth order of the child, date of previous birth, etc.

16. According to **definitions of phenomena** concerning period of gestation, miscarriages, live births and stillbirths the following principles are used:

- 1) **live birth** is the complete expulsion or extraction of an infant (from maternal body), irrespective of the pregnancy duration who after such separation breathes or shows any other evidence of life, such as beating of the heart, pulsation of the umbilical cord or definite movement of voluntary muscles, whether or not the umbilical cord has been cut or the placenta was attached; each such an infant is considered as live born;
- 2) **stillbirth** (foetal death) is the complete expulsion or extraction of a foetus (from maternal body), on condition that pregnancy duration reached 22 weeks that after such separation not breathes or not shows any other evidence of life, such as beating of the heart, pulsation of the umbilical cord or definite movement of voluntary muscles.

For the purposes of national statistics the medical documentation concerning the perinatal period should contain all live born infants and fetuses (stillbirths), who weighted at least 500 grams at the moment of birth and — if the birthweight is unknown — reached 22 weeks of life (gestational age) or reached 25 cm of the body length (crown-heel).

Recommended by the WHO definition of birth and death of an infant has been introduced in Poland since 1994. Starting from the "Demographic Yearbook 1995" the most retrospective data on births and deaths (including infant deaths) was calculated once again accordingly with the recommended by WHO definition criteria. **The new calculation concerned the following categories: total absolute figures and rates (per 1000 population) of births and deaths by sex on national level**

¹ Rozporządzenie Ministra Zdrowia w sprawie wzorów karty urodzenia i karty martwego urodzenia z dnia 12 stycznia 2015 r. (Dz. U. 2015 poz. 171).

² Patrz załącznik do rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie rodzajów, zakresu i wzorów dokumentacji medycznej oraz sposobu jej przetwarzania (Dz. U. 2015 poz. 2069).

danych dla Polski ogółem w podziale na ludność miejską i wiejską oraz płeć (wielkości bezwzględne oraz współczynniki na 1000 ludności). Ze względu merytorycznych oraz organizacyjno-technicznych, a także z uwagi na znikomy wpływ zmiany definicji na wartości niektórych wskaźników nie dokonano przeliczenia danych dotyczących bardziej szczegółowych podziałów i struktur, takich jak m.in. współczynniki płodności oraz reprodukcji, urodzenia według kolejności urodzenia, wieku i poziomu wykształcenia matki oraz zgony według przyczyn zgonów.

17. Podział na **urodzenia małżeńskie i pozamałżeńskie** jest dokonywany zgodnie ze stanem faktycznym ustalonym na podstawie przepisu art. 62 § 1 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego (ustawa z dnia 25 II 1964 r., Dz. U. 1964 Nr 9 poz. 59), który stanowi:

„Jeżeli dziecko urodziło się w czasie trwania małżeństwa albo przed upływem 300 dni od jego ustania lub unieważnienia, domniemywa się, że pochodzi ono od męża matki”. Jeżeli brak jest takich przesłanek, urodzenie zostaje zaliczone do pozamałżeńskich. Ponadto, w przypadku zawarcia związku małżeńskiego przez rodziców dziecka po jego urodzeniu, ale przed sporządzeniem aktu urodzenia, akt ten sporządza się tak, jakby dziecko urodziło się po zawarciu małżeństwa.

Prezentowane w dziale — począwszy od 2015 r. — informacje w zakresie urodzeń małżeńskich i pozamałżeńskich zostały oszacowane w oparciu o dwa źródła: zapisy na „Karcie urodzenia” oraz dane z rejestru PESEL (do 2014 r. źródłem tych informacji było Pisemne zgłoszenie urodzenia dziecka).

18. W przypadku **porodów wielorakich** (np. bliźniaczych, trójacznych) w statystyce uważa się każdego noworodka za odrębne urodzenie. Natomiast jako poród uważa się zarówno urodzenie pojedyncze, w wyniku którego rodzi się jedno niemowlę, jak również urodzenie wielorakie, kiedy rodzi się dwoje lub więcej niemowląt — bez względu czy dzieci rodzą się żywe czy martwe.

19. **Płodność kobiet** mierzy się współczynnikiem obliczonym jako iloraz liczby urodzeń żywych i liczby kobiet w wieku rozrodczym (15—49 lat). Oprócz ogólnych współczynników płodności podaje się również współczynniki grupowe (częstkowe), obliczone jako ilorazy liczby urodzeń żywych z kobiet w danej grupie wieku i liczby kobiet w tej samej grupie wieku. Urodzenia z matek w wieku poniżej 15 lat zalicza się do grupy 15—19 lat; urodzenia z matek w wieku 50 lat i więcej zalicza się do grupy 45—49 lat.

20. Współczynniki reprodukcji ludności:

- współczynnik dzietności kobiet oznacza liczbę dzieci, którą urodziłyby przeciętnie kobieta w ciągu całego okresu rozrodczego (15—49 lat), przy założeniu, że w poszczególnych fazach tego okresu rodziłyby z intensywnością obserwowaną w badanym roku, tzn. przy przyjęciu częściowych współczynników płodności z tego okresu za niezmiennie;
- współczynnik reprodukcji brutto przedstawia liczbę córek urodzonych przeciętnie przez kobie-

and in distribution into urban and rural areas.

Because the introduction of new definition of birth and infant death had small influence on data as well as because of technical and organization aspects, some retrospective data — describing more detailed demographic phenomena — are presented according to the previous definition. It concerns for example: the structures of births by mother age, birth order, education level, the structures of infant deaths by causes or the reproduction rates presented in the territorial distributions.

17. Civil status office divides the **births on legitimate and illegitimate** in accordance with the factual status fixed on the basis of Art. 62 § 1 of the Family and Tutelary Code (the Act from February 25, 1964, Journal of Laws 1964 No. 9 item 59); this rule proclaims as follows:

“In the case of a birth that occurred during the time of a marriage or before the passage of 300 days from its stopping or dissolution it is supposed that the infant comes from the husband of the mother”. In the case of the absence of such circumstances, the births have been counted as illegitimate. Also, in the case when the marriage was contracted by the parents of the infant after his/her birth but before issuing the birth certificate, this document will be made as if the infant has been born after the marriage was contracted.

The data on legitimate and illegitimate births presented in this part — since 2015 was based on two sources: records on “Birth certificate” and data from PESEL register (up to 2014 the source of this data was “Notification of birth”).

18. In the case of **multiple delivery** (e.g. twin, triple) every newborn baby is counted in statistics as a separate birth. As delivery is considered a single birth, which resulted in one baby is born, as well as multiple deliveries, when two or more infants are born — regardless of whether the baby is born alive or death (foetal death).

19. **Female fertility rate** is calculated as the ratio of the number of live births and the number of women in the reproductive age (15—49). Besides total rate, age-specific fertility rates are published, that are calculated as the ratios of the number of live births from women and the number of these women in the same groups of age. Births from mothers in the age under 15 are counted to the group 15—19 and from the mothers in the age of 50 and over — to the group 45—49.

20. The reproduction rates:

- total fertility rate means the number of children that would be born on average by the woman during her whole reproductive age (15—49), by assumption, that in particular phases of this period she would give birth to the children with the intensity observed in a given year, i.e. the age-specific fertility rates are treated as constant;
- the gross reproduction rate shows the number of daughters born on average by the woman as-

tę, przy założeniu, że kobieta będąc w wieku rozrodczym (15—49 lat) rodzić będzie z częstotliwością, jaką charakteryzują się wszystkie kobiety rodzące w roku, dla którego oblicza się współczynnik reprodukcji (niezmienne współczynniki płodności);

- współczynnik reprodukcji netto przedstawia liczbę córek przypadających na kobietę (przy analogicznych założeniach), z wyeliminowaniem córek, które — jak wynika z aktualnych tablic trwania życia — nie dożyją do wieku swoich matek. Współczynnik ten wyraża stopień zastępowania pokoleń matek przez córki.

21. Kolejność urodzenia dziecka określa, którym z kolei dzieckiem urodzonym przez matkę jest noworodek zarejestrowany w danym roku, przy uwzględnieniu wszystkich poprzednich urodzeń noworodków żywych i martwych.

Zgony

22. W sprawozdawczości statystycznej jako zgony pochodzące z roku sprawozdawczego przyjmuje się fakty, które miały miejsce na terenie Polski i zostały zarejestrowane przez USC w danym roku, w tym zgony, jakie miały miejsce w latach wcześniejszych, ale zostały zarejestrowane w roku sprawozdawczym.

23. Źródłem danych o zgonie jest, wykorzystywany wtórnie przez statystykę publiczną, dokument Ministerstwa Zdrowia podstawowy dla akt stanu cywilnego „Karta zgonu”³ oraz dane z rejestru stanu cywilnego i — od 2015 r. — z rejestru PESEL w zakresie dodatkowych zmiennych.

24. Zgonem jest trwałe, czyli nieodwracalne ustanie czynności narządów niezbędnych dla życia, konsekwencją czego jest ustanie czynności całego ustroju.

Za **zgon niemowlęcia** uważa się zgon dziecka w wieku poniżej 1 roku, za **zgon noworodka** — zgon dziecka w wieku poniżej 4 tygodni (poniżej 28 dni), przez 0 dni określa się wiek żywo urodzonego noworodka, który nie przeżył 24 godzin.

25. Przy opracowywaniu danych o **zgonach według przyczyn** przyjmuje się wyjściową przyczynę zgonu. Za przyczynę wyjściową uważa się chorobę stanowiącą początek procesu chorobowego, który doprowadził do zgonu albo uraz czy zatrucie, w wyniku którego nastąpił zgon.

Dane dotyczące zgonów według przyczyn dla lat 1970—1979 podano zgodnie z „Międzynarodową klasyfikacją chorób, urazów i przyczyn zgonów” obowiązującą od 1 I 1970 r. (zrewidowaną w 1965 r. — VIII Rewizją), dla lat 1980—1996 zgodnie z „Międzynarodową klasyfikacją chorób, urazów i przyczyn zgonów” obowiązującą od 1 I 1980 r. (zrewidowaną w 1975 r. — IX Rewizją).

W praktyce polskiej do 1982 r. urazy i zatrucia klasyfikowane były według rodzaju urazu (np. złamanie kręgosłupa), a począwszy od 1983 r. —

suming that she in her reproductive age (15—49) will bear with the intensity characteristic for all women bearing in the year for which the reproduction rate (constant fertility rate) is calculated;

- the net reproduction rate shows the number of daughters per a woman — according to the same assumptions, but excluding these daughters, who — according to the current life table — will not survive the age of their mothers. This rate shows the degree of generation's replacement of mothers by daughters.

21. The birth order of infant refers to the order a child (registered in a given year) is born among all infants born by the mother, considering all previous live births and stillbirths.

Deaths

22. All deaths registered by civil status offices in the current year that took place in Poland are included in statistical reporting for this year, including the deaths occurred in the previous years, but recorded in the reporting year.

23. The **source of data on death** is the document of the Ministry of Health "Death certificate", which is basic document for civil status acts and is in the part secondarily utilized by national statistics and data come from the register of civil status and since 2015 — from PESEL register within the scope of additional data.

24. Death means the permanent and irreversible cessation of functions of the essential for life organs and in consequence the cessation of functions of the whole organism.

Infant death means the death under 1 year of age, **newborn infant death** — under 4 weeks of age (up to 28 days of life), 0 day indicates the age of live born infant, who did not survive 24 hours.

25. The deaths by causes are worked out on the basis of the initial cause of death. The initial cause is the disease, which was at the beginning of the morbid process and which caused the death; it may be also the injury or the poisoning, which caused the death.

Data on deaths by causes for the years 1970—1979 are published in accordance with the "International Classification of Diseases, Injuries and Causes of Deaths" operative since January 1, 1970 (revised in 1965 — VIII Revision) and for the years 1980—1996 in accordance with the "International Classification of Diseases, Injuries and Causes of Deaths" operative since January 1, 1980 (revised in 1975 — IX Revision).

Injuries and poisonings were classified in the Polish practice up to 1982 by type of injury (i.e. fracture of spine) and since 1983 by external

³ Rozporządzenie Ministra Zdrowia w sprawie wzoru karty zgonu z dnia 11 lutego 2015 r. (Dz. U. 2015 poz. 231 z późn. zm.).

według przyczyny zewnętrznej (np. upadek ze schodów).

Od 1 I 1997 r. obowiązują w Polsce — w zakresie orzecznictwa o przyczynach zgonów — zasady Międzynarodowej Klasyfikacji Chorób i Problemów Zdrowotnych — X Rewizja. W związku z tym nastąpiła zmiana organizacji badania oraz opracowywania danych o zgonach. Cykl opracowania informacji o przyczynach zgonów został wydłużony do roku. Tym samym w bieżącej edycji Rocznika dane o zgonach według struktury demograficzno-społecznej osób zmarłych dotyczą 2017 r., natomiast dane o przyczynach zgonów dotyczą umieralności, jaka miała miejsce w 2016 r.

Uwaga — w latach 1996—1999 w statystyce zgonów wystąpił **brak informacji o przyczynach zgonów**. W 1996 r. braki opisu przyczyn zgonów dotyczyły 1596 przypadków (0,4% wszystkich zgonów); w 1997 r. — ok. 80,5 tys. przypadków (21,2%), w tym 422 zmarłych niemowląt; w 1998 r. — ok. 75,4 tys. (20,1%), w tym 279 niemowląt; a w 1999 r. — 8,7 tys. zgonów (2,2%).

Powodem braku medycznego określenia przyczyn zgonu był **strajk lekarzy**, którego jedną z form było niewystawianie karty zgonu. Należy podkreślić, że statystyka zgonów według płci, wieku oraz innych cech społeczno-demograficznych osób zmarłych za lata 1996—1999 jest kompletna.

26. Przeciętne dalsze trwanie życia wyraża średnią liczbę lat, jaką ma jeszcze do przeżycia osoba w danym wieku, przy założeniu stałego poziomu umieralności z okresu, dla którego opracowano tablice trwania życia.

Uwagi ogólne

27. Współczynniki dotyczące ruchu naturalnego ludności w podziale terytorialnym zamieszczone w tablicach działu obliczono jako iloraz liczby faktów określonego rodzaju i liczby ludności według stanu na połowę roku (30 VI). Patrz też uwagi do tablic przeglądowych, pkt 4.

28. Do 1993 r. **współczynnik zgonów niemowląt** był liczony zgodnie z zasadą Rathsa; stanowił iloraz liczby zgonów niemowląt w danym roku i odpowiednich proporcji liczby urodzeń żywych z danego roku (a_t) oraz z roku poprzedniego (a_{t-1}):

- 1) do 1984 r. — wskaźnik $a_t = 0,75$, zaś $a_{t-1} = 0,25$;
- 2) w latach 1985—1993 — wskaźnik $a_t = 0,85$, zaś $a_{t-1} = 0,15$.

Od 1994 r. współczynnik zgonów niemowląt liczony jest jako iloraz ogólnej liczby zgonów niemowląt i ogólnej liczby urodzeń żywych zarejestrowanych w danym roku.

cause (i.e. fall down the stairs).

Since January 1, 1997 — in the medical practice and statistical reporting on morbidity and mortality — in Poland has been implemented the International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems, 10th Revision. Regarding to this fact some changes were made in the field of organisational aspects as so in data processing of deaths. As a consequence of that the cycle of producing the cause of death statistics is longer — it has been extended up to ca. 1 year. For this reason in the current edition of the Yearbook data on number of deaths by socio-demographic structure of deceased persons concerns 2017, however data on causes of deaths concerns mortality in 2016.

Note — in the period 1996—1999 in the deaths statistics there was lack of information about causes of deaths. The lack of description causes of deaths concerned 1596 facts in 1996 (0,4% of all deaths) and ca. 80,5 thous. cases (including 422 deaths of infants), i.e. 21,2% of total number of deaths in 1997 and ca. 75,4 thous. cases (20,1%) — including 279 deaths of infants in 1998 and ca. 8,7 thous. cases (2,2%) in 1999.

Strikes of physicians were a main reason of a lack of medical statement regarding the cause of deaths. In some cases the deaths certificates consisted of uncompleted description of death cause, in the others — medical documents were inaccessible. It should be stressed that in the same period 1996—1999, the other deaths statistics, i.e. by sex, age and other social-demographic characteristics of the deceased, were completed in full.

26. Expectancy of life expresses average number of years that a person in a given age shall survive assuming a steady level of mortality in the period for which the table of the expectation of life was worked out.

General notes

27. The **vital statistics rates** in territorial division published in the tables of this part were calculated as the ratio of the number of given events to the number of population according to mid-year estimates (30 VI). See also notes to Review tables; point 4.

28. Up to 1993 **infant deaths rates** were calculated in accordance with the principle of Rath. They have made the ratio of the number of infant deaths in a given year to the corresponding proportions of the live births in the given year (a_t) and in the previous year (a_{t-1}):

- 1) up to 1984 — the proportions $a_t = 0,75$ and $a_{t-1} = 0,25$;
- 2) in the years 1985—1993 — proportions $a_t = 0,85$ and $a_{t-1} = 0,15$.

Since 1994 infant mortality rate is calculated as the relation between total number of infant deaths and total number of live births concerning the same calendar year.

Separacje Separations

TABL. 25 (55). SEPARACJE PRAWOMOCNIE ORZECZONE WEDŁUG WOJEWÓDZTW^a
SEPARATIONS BY VOIVODSHIPS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Miasta Urban areas	Wieś Rural areas	Na 100 tys. ludności Per 100 thous. population			Na 1000 zawartych mażeństw Per 1000 contracted marriages		
				ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas
2000	1340	1134	206	3,5	4,8	1,4	6,3	8,8	2,5
2005	11600	7700	3899	30,4	33,0	26,3	56,1	61,3	48,0
2010	2789	1984	790	7,2	8,5	5,2	12,2	14,5	8,7
2016	1612	1142	459	4,2	4,9	3,0	8,3	10,0	5,8
2017	1569	1102	460	4,1	4,8	3,0	8,1	15,2	3,8
z powództwa męża petition of husband	329	245	82	x	x	x	x	x	x
z powództwa żony petition of wife	1218	840	373	x	x	x	x	x	x
zgodny wniosek stron unanimous petition of both persons	22	17	5	x	x	x	x	x	x
Dolnośląskie	88	75	13	3,0	3,8	1,4	6,3	11,0	1,8
Kujawsko-pomorskie	93	65	28	4,5	5,3	3,3	9,1	15,5	4,7
Lubelskie	83	52	31	3,9	5,3	2,7	7,9	17,1	4,1
Lubuskie	16	11	5	1,6	1,7	1,4	3,2	4,5	2,0
Łódzkie	95	70	25	3,8	4,5	2,7	8,2	16,1	3,5
Małopolskie	151	88	63	4,5	5,4	3,6	8,2	17,0	4,8
Mazowieckie	169	124	45	3,1	3,6	2,3	6,2	12,4	2,6
Opolskie	30	22	8	3,0	4,2	1,7	6,3	11,7	2,8
Podkarpackie	122	55	67	5,7	6,3	5,4	11,1	19,3	8,2
Podlaskie	68	53	15	5,7	7,4	3,2	11,5	30,8	3,6
Pomorskie	64	48	16	2,8	3,2	1,9	5,1	9,3	2,2
Śląskie	267	214	53	5,9	6,1	5,0	11,9	22,8	4,1
Świętokrzyskie	60	33	27	4,8	5,9	3,9	10,2	18,2	6,7
Warmińsko-mazurskie	67	57	10	4,7	6,7	1,7	9,8	19,6	2,5
Wielkopolskie	140	101	39	4,0	5,3	2,5	7,6	15,4	3,3
Zachodniopomorskie	49	34	15	2,9	2,9	2,8	6,0	7,9	3,8

a Miejsce zamieszkania osoby wnoszącej powództwo o separację; patrz uwagi do działu, pkt 3.
a Place of residence of a person filling petition for a separation; see notes to part, item 3.

TABL. 26 (56). **SEPARACJE ORZECZONE W 2017 R. WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA MAŁŻONKÓW**
SEPARATIONS BY EDUCATION LEVEL OF SPOUSES IN 2017

POZIOM WYKSZTAŁCENIA MĘŻA EDUCATION LEVEL OF HUSBAND	Ogółem Total	Poziom wykształcenia żony Education level of wife						niepełne podstawo- we i nie- ustalone incom- plete primary and unknown
		wyższe higher	poli- cealne post- -sec- ondary	średnie second- ary	zasad- nicze zawo- dowe basic voca- tional	gimna- zjalne lower second- ary	podsta- wowe primary	
OGÓŁEM TOTAL	1569	431	26	591	384	6	120	11
Wyższe Higher	259	195	7	48	7	1	—	1
Policealne Post-secondary	9	4	2	3	—	—	—	—
Średnie Secondary	497	150	12	275	46	1	13	—
Zasadnicze zawodowe Basic vocational	623	69	5	208	274	2	63	2
Gimnazjalne Lower secondary	4	—	—	2	—	2	—	—
Podstawowe Primary	134	7	—	36	50	—	41	—
Niepełne podstawowe i nieustalone Incomplete primary and unknown	43	6	—	19	7	—	3	8

TABL. 27 (57). **SEPARACJE ORZECZONE W 2017 R. WEDŁUG LICZBY MAŁOLETNIICH^a DZIECI
ORAZ WOJEWÓDZTW**
SEPARATIONS BY NUMBER OF UNDERAGE CHILDREN^a AND VOIVODSHIPS IN 2017

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Separowane małżeństwa Separated couples					Przeciętna liczba dzieci z separo- wanych małżeństw ^b Average fertility of separated couples ^b
		bez dzieci without children	o liczbie dzieci by number of children				
			1	2	3	4 i więcej 4 and more	
POLSKA POLAND	1569^c	788	406	294	67	14	1,61
miasta urban areas	1102	592	270	193	42	5	1,58
wieś rural areas	460	191	134	101	25	9	1,68
Dolnośląskie	88	54	16	15	3	—	1,62
Kujawsko-pomorskie	93	53	23	14	2	1	1,55
Lubelskie	83	41	22	14	6	—	1,62
Lubuskie	16	10	1	5	—	—	1,83
Łódzkie	95	59	21	12	3	—	1,50
Małopolskie	151	63	43	35	9	1	1,64
Mazowieckie	169	95	38	27	5	4	1,70
Opolskie	30	13	10	7	—	—	1,41
Podkarpackie	122	46	42	27	4	3	1,61
Podlaskie	68	27	20	14	7	—	1,68
Pomorskie	64	41	10	7	5	1	1,87
Śląskie	267	117	88	47	12	3	1,55
Świętokrzyskie	60	26	17	15	2	—	1,56
Warmińsko-mazurskie	67	39	13	14	1	—	1,57
Wielkopolskie	140	64	36	33	6	1	1,63
Zachodniopomorskie	49	35	4	8	2	—	1,86

a Poniżej 18 lat. b Uwzględniono tylko małżeństwa z małoletnimi dziećmi. c Patrz uwagi do działu, pkt 3.

a Under 18 years. b Include couples with underage children only. c See notes to part, item 3.

TABL. 28 (58). **SEPARACJE ORZECZONE W 2017 R. WEDŁUG WIEKU MAŁŻONKÓW**
SEPARATIONS BY AGE OF SPOUSES IN 2017

MĘCZYŻNI W WIEKU MALES AT AGE	Ogółem Total	Kobiety w wieku Females at age							55 lat i więcej 55 and more
		24 lata i mniej under 25	25—29	30—34	35—39	40—44	45—49	50—54	

W MOMENCIE ZAWARCIA MAŁŻEŃSTWA
AT THE MOMENT OF CONTRACTING A MARRIAGE

OGÓŁEM	TOTAL	1569	946	374	117	67	24	19	10	12
24 lata i mniej	Under 25	680	617	55	7	1	—	—	—	—
25—29		507	269	196	32	9	1	—	—	—
30—34		189	47	88	43	10	1	—	—	—
35—39		89	13	23	25	20	4	2	2	—
40—44		45	—	6	5	15	12	5	—	2
45—49		28	—	6	2	8	1	5	3	3
50—54		14	—	—	1	2	5	3	2	1
55 lat i więcej	55 and more	17	—	—	2	2	—	4	3	6

W MOMENCIE WNIESIENIA POWÓDZTWA O SEPARACJĘ
AT THE MOMENT OF FILLING PETITION FOR SEPARATION

OGÓŁEM	TOTAL	1569	25	123	202	255	251	202	180	331
24 lata i mniej	Under 25	13	9	3	1	—	—	—	—	—
25—29		69	12	42	11	3	1	—	—	—
30—34		171	3	57	88	19	4	—	—	—
35—39		235	1	16	82	109	22	4	1	—
40—44		243	—	5	16	96	112	13	—	1
45—49		227	—	—	3	19	85	103	15	2
50—54		177	—	—	1	3	17	57	76	23
55 lat i więcej	55 and more	434	—	—	—	6	10	25	88	305

TABL. 29 (59). **DZIECI^a POZOSTAJĄCE Z MAŁŻEŃSTW SEPAROWANYCH W 2017 R.**
WEDŁUG WIEKU ORAZ WOJEWÓDZTW
CHILDREN^a OF SEPARATED COUPLES BY AGE AND VOIVODSHIPS IN 2017

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Dzieci w wieku Children at age			
		0—2 lata 0—2 years	3—6	7—15	16—17 lat 16—17 years
POLSKA POLAND	1259	171	310	688	90
miasta urban areas	805	117	201	431	56
wieś rural areas	452	53	109	256	34
zagranica abroad	2	1	—	1	—
Dolnośląskie	55	3	17	33	2
Kujawsko-pomorskie	62	6	16	37	3
Lubelskie	68	8	12	42	6
Lubuskie	11	2	1	7	1
Łódzkie	54	7	11	32	4
Małopolskie	144	15	42	79	8
Mazowieckie	126	15	32	72	7
Opolskie	24	2	7	14	1
Podkarpackie	122	17	29	65	11
Podlaskie	69	8	15	36	10
Pomorskie	43	7	9	22	5
Śląskie	232	46	58	114	14
Świętokrzyskie	53	6	14	26	7
Warmińsko-mazurskie	44	4	11	26	3
Wielkopolskie	124	19	32	69	4
Zachodniopomorskie	26	5	4	13	4

a Poniżej 18 lat.

a Under 18 years.

TABL. 30 (60). **SEPARACJE ORZECZONE W 2017 R. WEDŁUG OKRESU TRWANIA MAŁŻEŃSTWA ORAZ PRZYCZYNY ROZKŁADU POŻYCIA MAŁŻEŃSKIEGO**
SEPARATIONS BY DURATION OF MARRIAGE AND CAUSE OF MARRIAGE DISSOLUTION IN 2017

PRZYCZYNY ROZKŁADU POŻYCIA MAŁŻEŃSKIEGO CAUSES OF DISSOLUTION OF MARRIAGE	Ogółem Total	Okres trwania małżeństwa ^a Duration of marriage ^a							30 lat i więcej 30 and more
		poniżej 2 lat under 2	2—4	5—9	10—14	15—19	20—24	25—29	
OGÓŁEM TOTAL	1569^b	70	145	269	187	195	172	170	361
Miasta Urban areas	1102	56	104	208	122	134	101	116	261
Wieś Rural areas	460	14	39	60	64	60	70	54	99
NIEDOCHOWANIE WIERNOŚCI MAŁŻEŃSKIEJ INFIDELITY									
Wyłącznie Only	66	1	8	12	10	3	10	8	14
Z innymi przyczynami With other causes	132	4	4	15	16	22	17	19	35
NADUŻYWANIE ALKOHOLU ALCOHOL ABUSE									
Wyłącznie Only	110	6	6	14	21	17	12	12	22
Z innymi przyczynami With other causes	309	9	17	59	33	43	32	44	72
NAGANNY STOSUNEK DO CZŁONKÓW RODZINY OBJECTIONABLE RELATION TOWARDS FAMILY									
Wyłącznie Only	14	—	—	—	4	—	—	4	6
Z innymi przyczynami With other causes	57	3	8	13	4	4	10	4	11
TRUDNOŚCI MIESZKANIOWE HOUSING PROBLEMS									
Wyłącznie Only	1	—	—	1	—	—	—	—	—
Z innymi przyczynami With other causes	23	3	3	4	—	4	1	1	7
NIEPOROZUMIENIA NA TLE FINANSOWYM FINANCIAL MISUNDERSTANDINGS									
Wyłącznie Only	23	2	3	2	5	2	2	2	5
Z innymi przyczynami With other causes	137	3	16	28	19	24	15	9	23
NIEZGODNOŚĆ CHARAKTERÓW DISCREPANCY OF CHARACTERS									
Wyłącznie Only	335	15	40	61	37	39	32	34	77
Z innymi przyczynami With other causes	225	19	26	38	22	21	27	20	52
DŁUŻSZA NIEOBECNOŚĆ LONG ABSENCE									
Wyłącznie Only	35	—	2	5	2	5	5	4	12
Z innymi przyczynami With other causes	16	1	3	5	2	1	1	—	3
POZOSTAŁE OTHERS									
Razem Total	86	4	9	12	12	10	8	9	22

a Okres od zawarcia małżeństwa do wniesienia powództwa o separację. b Patrz uwagi do działu, pkt 3.

a Period from the moment when marriage was contracted to filing petition for a separation. b See notes to part, item 3.

Rozwody Divorces

TABL. 31 (61). **ROZWODY**
DIVORCES

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	1980	1990	2000	2010	2016	2017
O G Ó Ł E Mª TOTAL^a	39833	42436	42770	61300	63497	65257
Miasta Urban areas	33868	34299	36040	47394	45904	46840
Wieś Rural areas	5862	7287	6654	13423	16690	17472
Zagranica Abroad	x	x	76	483	903	945
Na 10 tys. ludności	11,2	11,1	11,1	15,9	16,5	17,0
Per 10 thous. population						
Miasta Urban areas	16,3	14,7	15,2	20,2	19,8	20,3
Wieś Rural areas	4,0	4,8	4,5	8,9	10,9	11,4
Na 10 tys. ludności w wieku 20 lat i więcej	16,5	16,5	15,4	20,3	20,7	21,2
Per 10 thous. population at age 20 and more						
Miasta Urban areas	23,4	21,6	20,5	25,2	24,4	24,9
Wieś Rural areas	6,1	7,4	6,5	11,8	14,1	14,7
Na 1000 nowo zawartych małżeństw	129,6	166,2	202,6	268,5	328,2	338,9
Per 1000 contracted marriages						
Miasta Urban areas	180,8	243,3	281,2	345,4	400,5	409,7
Wieś Rural areas	48,8	63,7	80,2	147,3	211,7	223,3

a Patrz uwagi do działu, pkt 3.

a See notes to part, item 3.

TABL. 32 (62). **ROZWODY W 2017 R. WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA MAŁŻONKÓW**
DIVORCES BY EDUCATION LEVEL OF SPOUSES IN 2017

POZIOM WYKSZTAŁCENIA MĘŻA EDUCATION LEVEL OF HUSBAND	Ogółem Total	Poziom wykształcenia żony Education level of wife							
		wyższe higher	poli- cealne post- second- ary	średnie second- ary	zasad- nicze zawo- dowe basic vocati- onal	gimna- zjalne lower second- ary	podsta- wowe primary	niepełne podsta- wowe incom- plete primary	nie- ustalone un- known
O G Ó Ł E M TOTAL	65257	21109	770	25231	13047	449	4135	104	412
Wyższe Higher	13273	10528	146	2234	246	6	57	3	53
Policealne Post-secondary	414	136	80	155	36	1	2	3	1
Średnie Secondary	23002	7228	266	12370	2362	114	539	12	111
Zasadnicze zawodowe	22497	2608	235	8533	8688	165	2080	45	143
Basic vocational									
Gimnazjalne Lower secondary..	311	25	5	119	62	78	18	1	3
Podstawowe Primary	4627	362	22	1421	1382	71	1319	18	32
Niepełne podstawowe	104	11	—	31	31	1	10	20	—
Incomplete primary									
Nieustalone Unknown	1029	211	16	368	240	13	110	2	69

TABL. 33 (63). ROZWODY WEDŁUG WOJEWÓDZTW
DIVORCES BY VOIVODSHIPS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	W liczbach bezwzględnych In absolute figures					Na 10 tys. ludności Per 10 thous. population				
	1990	2000	2010	2016	2017	1990	2000	2010	2016	2017
P O L S K A^a P O L A N D^a	42436	42770	61300	63497	65257	11,1	11,1	15,9	16,5	17,0
Dolnośląskie	4519	4888	5797	5077	5946	15,3	16,5	19,9	17,5	20,5
Kujawsko-pomorskie	1984	2460	4000	3743	3877	9,6	11,7	19,1	18,0	18,6
Lubelskie	1755	1712	2483	3129	3347	7,9	7,6	11,4	14,7	15,7
Lubuskie	1477	1537	1937	1885	1843	14,8	15,0	18,9	18,5	18,1
Łódzkie	3691	3331	4267	4086	4420	13,6	12,6	16,8	16,4	17,8
Małopolskie	2749	2413	3621	4641	4330	8,8	7,5	10,9	13,8	12,8
Mazowieckie	5032	5727	8314	8569	9040	10,0	11,3	15,8	16,0	16,8
Opolskie	1205	1257	1516	1435	1592	11,1	11,6	14,9	14,4	16,1
Podkarpackie	1288	1495	2087	2506	2467	6,3	7,0	9,8	11,8	11,6
Podlaskie	1175	1397	1937	1815	1812	9,7	11,4	16,1	15,3	15,3
Pomorskie	2385	3014	3661	3851	3734	11,3	13,8	16,1	16,7	16,1
Śląskie	5670	5020	8522	8185	8014	11,7	10,4	18,4	17,9	17,6
Świętokrzyskie	1211	707	1536	1799	1788	9,0	5,3	12,0	14,3	14,3
Warmińsko-mazurskie	1950	1847	2899	2661	2820	13,7	12,5	19,9	18,5	19,7
Wielkopolskie	2781	3526	4926	6082	5933	8,5	10,5	14,3	17,5	17,0
Zachodniopomorskie	2714	2363	3314	3130	3349	16,1	13,7	19,2	18,3	19,6
Miasta Urban areas	34299	36040	47394	45904	46840	14,7	15,2	20,2	19,8	20,3
Dolnośląskie	3812	4220	4782	3979	4726	18,2	19,9	23,4	19,9	23,6
Kujawsko-pomorskie	1607	2066	2916	2544	2630	12,8	15,9	22,9	20,5	21,3
Lubelskie	1183	1284	1646	1898	2047	12,2	12,4	16,2	19,1	20,7
Lubuskie	1184	1251	1493	1385	1332	18,6	18,9	23,0	21,0	20,2
Łódzkie	3218	2893	3492	3154	3296	18,6	16,9	21,4	20,1	21,2
Małopolskie	2254	1926	2519	3052	2808	14,3	12,0	15,3	18,7	17,1
Mazowieckie	4235	5102	6754	6665	7128	13,4	15,8	20,0	19,4	20,6
Opolskie	955	985	1047	934	1025	17,2	17,4	19,6	18,1	19,6
Podkarpackie	917	1085	1343	1461	1390	11,3	12,4	15,2	16,7	15,9
Podlaskie	929	1140	1535	1384	1413	14,3	16,1	21,2	19,2	19,6
Pomorskie	2033	2621	3016	2954	2804	14,1	17,6	20,1	19,9	18,9
Śląskie	5231	4602	7421	6975	6758	13,4	12,0	20,5	19,8	19,3
Świętokrzyskie	864	518	1017	1092	1096	14,8	8,5	17,5	19,5	19,6
Warmińsko-mazurskie	1460	1457	2171	1884	2017	17,8	16,6	25,1	22,2	23,8
Wielkopolskie	2181	2828	3555	4102	3849	11,8	14,7	18,4	21,5	20,2
Zachodniopomorskie	2236	2062	2687	2441	2521	19,3	17,2	22,6	20,8	21,5
Wieś Rural areas	7287	6654	13423	16690	17472	4,8	4,5	8,9	10,9	11,4
Dolnośląskie	707	668	1015	1098	1220	8,2	7,9	11,6	12,2	13,5
Kujawsko-pomorskie	377	394	1084	1199	1247	4,7	4,9	13,1	14,2	14,7
Lubelskie	572	428	837	1231	1300	4,5	3,6	7,2	10,8	11,4
Lubuskie	293	286	444	500	511	8,1	7,9	11,9	14,0	14,3
Łódzkie	473	438	775	932	1124	4,8	4,7	8,5	10,1	12,2
Małopolskie	495	487	1102	1589	1522	3,2	3,0	6,5	9,1	8,7
Mazowieckie	797	625	1560	1904	1912	4,3	3,4	8,3	10,0	10,0
Opolskie	250	272	469	501	567	4,7	5,3	9,7	10,5	12,1
Podkarpackie	371	410	744	1045	1077	3,0	3,2	6,0	8,4	8,6
Podlaskie	246	257	402	431	399	4,4	5,0	8,4	9,2	8,6
Pomorskie	352	393	645	897	930	5,4	5,6	8,4	10,9	11,2
Śląskie	439	418	1101	1210	1256	4,6	4,2	10,8	11,6	12,0
Świętokrzyskie	347	189	519	707	692	4,6	2,6	7,4	10,2	10,0
Warmińsko-mazurskie	490	390	728	777	803	8,1	6,6	12,4	13,2	13,7
Wielkopolskie	600	698	1371	1980	2084	4,3	4,9	9,1	12,6	13,2
Zachodniopomorskie	478	301	627	689	828	9,1	5,7	11,7	12,8	15,5

a Patrz uwagi do działu, pkt 3.

a See notes to part, item 3.

TABL. 34 (64). **ROZWODY ORZECZONE PRAWOMOCNIE W 2017 R. W POLSCE
WEDŁUG MIEJSCA ZAMIESZKANIA OSOBY WNOSZĄCEJ POWÓDZTWO O ROZWÓD**
**DIVORCES BY PLACE OF RESIDENCE OF PERSON FILING PETITION
FOR A DIVORCE IN 2017**

A. W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH
A. IN ABSOLUTE FIGURES

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total			Z powództwa męża Petition by husband			Z powództwa żony Petition by wife		
	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas
POLSKA POLAND	65257	46840	17472	21411	15450	5608	43846	31390	11864
Dolnośląskie	5946	4726	1220	2000	1594	406	3946	3132	814
Kujawsko-pomorskie	3877	2630	1247	1211	791	420	2666	1839	827
Lubelskie	3347	2047	1300	1020	642	378	2327	1405	922
Lubuskie	1843	1332	511	601	426	175	1242	906	336
Łódzkie	4420	3296	1124	1480	1120	360	2940	2176	764
Małopolskie	4330	2808	1522	1435	934	501	2895	1874	1021
Mazowieckie	9040	7128	1912	3175	2545	630	5865	4583	1282
Opolskie	1592	1025	567	516	331	185	1076	694	382
Podkarpackie	2467	1390	1077	739	416	323	1728	974	754
Podlaskie	1812	1413	399	538	389	149	1274	1024	250
Pomorskie	3734	2804	930	1248	915	333	2486	1889	597
Śląskie	8014	6758	1256	2710	2327	383	5304	4431	873
Świętokrzyskie	1788	1096	692	502	315	187	1286	781	505
Warmińsko-mazurskie	2820	2017	803	831	599	232	1989	1418	571
Wielkopolskie	5933	3849	2084	1922	1251	671	4011	2598	1413
Zachodniopomorskie	3349	2521	828	1130	855	275	2219	1666	553
Zagranica Abroad	945	x	x	353	x	x	592	x	x

B. WSPÓŁCZYNNIKI
B. RATES

WOJEWÓDZTWA VOIVODSHIPS	Na 1000 ludności Per 1000 population			Na 1000 ludności w wieku 20 lat i więcej Per 1000 population at age 20 and more			Na 1000 nowo zawartych małżeństw Per 1000 contracted marriages		
	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas
POLSKA POLAND	1,7	2,0	1,1	2,1	2,5	1,5	338,9	409,7	223,3
Dolnośląskie	2,0	2,4	1,4	2,5	2,9	1,7	427,2	489,7	285,8
Kujawsko-pomorskie	1,9	2,1	1,5	2,3	2,6	1,9	380,4	441,9	294,0
Lubelskie	1,6	2,1	1,1	2,0	2,5	1,4	316,7	428,0	224,7
Lubuskie	1,8	2,0	1,4	2,3	2,5	1,8	372,1	414,3	294,0
Łódzkie	1,8	2,1	1,2	2,2	2,6	1,5	382,9	460,9	256,0
Małopolskie	1,3	1,7	0,9	1,6	2,1	1,1	236,5	321,5	159,0
Mazowieckie	1,7	2,1	1,0	2,1	2,6	1,3	333,1	410,6	195,5
Opolskie	1,6	2,0	1,2	2,0	2,4	1,5	334,5	422,7	242,8
Podkarpackie	1,2	1,6	0,9	1,5	2,0	1,1	224,5	321,5	161,6
Podlaskie	1,5	2,0	0,9	1,9	2,4	1,1	306,5	399,0	168,3
Pomorskie	1,6	1,9	1,1	2,1	2,3	1,5	296,5	353,2	199,8
Śląskie	1,8	1,9	1,2	2,2	2,4	1,5	357,0	392,7	239,7
Świętokrzyskie	1,4	2,0	1,0	1,8	2,4	1,3	304,8	450,7	201,5
Warmińsko-mazurskie	2,0	2,4	1,4	2,5	3,0	1,8	412,6	509,9	279,0
Wielkopolskie	1,7	2,0	1,3	2,2	2,5	1,7	323,9	381,3	253,4
Zachodniopomorskie	2,0	2,2	1,5	2,4	2,6	2,0	406,9	452,5	311,3

TABL. 35 (65). **ROZWODY W MIASTACH LICZĄCYCH W 2017 R. 100 TYS. I WIĘCEJ MIESZKAŃCÓW**
DIVORCES IN TOWNS WITH 100 THOUS. INHABITANTS AND OVER IN 2017

MIASTA TOWNS	1990	2000	2010	2016	2017	1990	2000	2010	2016	2017
	w liczbach bezwzględnych in absolute figures					na 10 tys. ludności per 10 thous. population				
OGÓŁEM^a TOTAL^a	19211	20318	22917	21103	21657	16,7	18,0	21,0	19,5	20,0
M.st. Warszawa Capital City	2189	3215	3391	3124	3494	13,4	20,1	20,0	17,9	24,5
Białystok	467	566	707	568	631	17,7	20,1	24,1	19,2	26,3
Bielsko-Biała	297	316	378	345	406	17,3	17,7	21,6	20,0	29,1
Bydgoszcz	485	654	904	690	775	12,9	17,2	24,8	19,4	26,6
Bytom	289	226	372	370	341	12,8	11,1	20,9	21,8	24,5
Chorzów	207	155	218	226	245	15,9	12,8	19,5	20,6	27,7
Częstochowa	364	409	575	456	415	14,2	16,1	24,2	20,1	22,2
Dąbrowa Górnicza	255	123	241	227	250	20,5	9,4	19,1	18,5	24,8
Elbląg	247	295	306	270	291	19,6	22,6	24,4	22,2	29,5
Gdańsk	540	896	1007	933	948	12,0	19,9	21,9	20,2	25,1
Gdynia	494	487	532	450	424	19,8	19,3	21,3	18,2	20,9
Gliwice	343	175	406	381	295	16,5	8,5	21,6	20,8	19,7
Gorzów Wielkopolski	233	279	335	320	250	19,2	22,2	26,9	25,8	24,9
Kalisz	195	200	234	236	202	18,3	18,5	22,1	23,0	24,4
Katowice	349	504	626	551	594	9,9	14,9	20,1	18,4	23,9
Kielce	464	193	355	362	357	22,1	9,2	17,5	18,3	21,9
Koszalin	222	205	229	257	206	20,7	18,7	20,9	23,8	23,2
Kraków	1451	1105	1165	1430	1315	20,3	15,5	15,4	18,8	20,9
Legnica	186	267	246	211	255	17,8	24,5	23,8	20,9	31,1
Lublin	487	533	573	660	205	14,4	15,4	16,4	19,4	34,3
Łódź	1952	1517	1633	1337	1348	23,2	19,2	22,3	19,1	23,2
Olsztyn	362	403	469	377	412	23,6	24,2	26,7	21,7	29,4
Opole	312	302	246	240	252	25,2	24,2	20,1	20,2	23,7
Płock	156	245	318	209	292	13,0	18,9	25,5	17,2	29,8
Poznań	942	1052	1001	1138	939	16,5	18,8	18,0	21,0	21,2
Radom	324	325	431	464	401	14,2	14,0	19,4	21,5	23,1
Ruda Śląska	119	161	290	290	260	7,2	10,4	20,2	20,8	23,3
Rybnik	142	209	309	246	268	10,1	14,5	21,9	17,6	24,1
Rzeszów	252	257	262	329	274	17,2	16,5	14,7	17,6	18,2
Sosnowiec	554	397	457	463	472	22,1	16,4	21,0	22,4	27,4
Szczecin	925	814	1023	820	918	23,0	20,1	24,9	20,2	27,5
Tarnów	124	171	225	222	206	10,3	14,1	19,7	20,1	22,8
Toruń	243	400	535	395	451	12,5	19,9	26,0	19,5	27,4
Tychy	201	191	265	239	257	10,7	14,5	20,5	18,6	24,7
Wałbrzych	327	324	278	250	241	23,0	24,4	22,9	21,8	25,2
Włocławek	234	288	306	284	216	19,2	23,3	26,1	25,2	23,5
Wrocław	1227	1412	1423	1064	1522	19,7	22,7	22,6	16,7	28,9
Zabrze	125	198	370	387	257	6,2	9,9	20,4	22,0	17,8
Zielona Góra	257	261	276	282	307	23,0	22,5	23,2	20,3	27,3

^a Dla wszystkich lat wiersz „Ogółem” uwzględniła wyłącznie dane dla tych miast, które w danym roku liczyły 100 tys. i więcej ludności.

a Row "Total" includes data for all towns with 100 thous. inhabitants and over in each year.

TABL. 36 (66). **ROZWODY W 2017 R. WEDŁUG OKRESU OD WNIESIENIA POWÓDZTWA DO PRAWOMOCNEGO ORZECZENIA ROZWODU, STRONY WNOSZĄCEJ POWÓDZTWO ORAZ ORZECZENIA O WINIE**
DIVORCES BY DURATION FROM THE MOMENT OF FILLING PETITION TO THE DIVORCE ADJUDICATION, PERSON FILLING PETITION AND GUILT OF SPOUSES IN 2017

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Okres od wniesienia powództwa do prawomocnego wyroku Interval between the moment of filling petition and of divorce confirmation					
		1 miesiąc 1 month	2—3	4—6	7—11 miesiący 7—11 months	1 rok 1 year	2 lata i więcej 2 years and more
OGÓŁEM^a TOTAL^a	65257	8604	18913	12966	15514	7182	2078
Z winy męża Guilt of husband	9654	551	1671	1697	3110	1966	659
Z winy żony Guilt of wife	2386	183	483	400	665	478	177
Z winy obu stron Guilt of both persons	3116	82	239	278	915	1077	525
Bez orzeczenia o winie Without guilt	50101	7788	16520	10591	10824	3661	717
Z powództwa męża Petition by husband	21411	2868	6231	4096	4784	2574	858
Z winy męża Guilt of husband	2178	152	270	295	628	570	263
Z winy żony Guilt of wife	1526	127	304	272	430	299	94
Z winy obu stron Guilt of both persons	1284	29	87	93	370	470	235
Bez orzeczenia o winie Without guilt	16423	2560	5570	3436	3356	1235	266
Z powództwa żony Petition by wife	43846	5736	12682	8870	10730	4608	1220
Z winy męża Guilt of husband	7476	399	1401	1402	2482	1396	396
Z winy żony Guilt of wife	860	56	179	128	235	179	83
Z winy obu stron Guilt of both persons	1832	53	152	185	545	607	290
Bez orzeczenia o winie Without guilt	33678	5228	10950	7155	7468	2426	451
MIASTA URBAN AREAS	46840	6188	13685	9325	11038	5102	1502
Z winy męża Guilt of husband	6659	382	1147	1165	2099	1388	478
Z winy żony Guilt of wife	1606	126	315	284	450	313	118
Z winy obu stron Guilt of both persons	2218	56	178	194	627	777	386
Bez orzeczenia o winie Without guilt	36357	5624	12045	7682	7862	2624	520
Z powództwa męża Petition by husband	15450	2006	4544	2975	3473	1830	622
Z winy męża Guilt of husband	1611	117	198	224	451	420	201
Z winy żony Guilt of wife	988	86	194	181	278	190	59
Z winy obu stron Guilt of both persons	919	17	71	69	257	333	172
Bez orzeczenia o winie Without guilt	11932	1786	4081	2501	2487	887	190
Z powództwa żony Petition by wife	31390	4182	9141	6350	7565	3272	880
Z winy męża Guilt of husband	5048	265	949	941	1648	968	277
Z winy żony Guilt of wife	618	40	121	103	172	123	59
Z winy obu stron Guilt of both persons	1299	39	107	125	370	444	214
Bez orzeczenia o winie Without guilt	24425	3838	7964	5181	5375	1737	330
WIEŚ RURAL AREAS.....	17472	2358	5007	3448	4184	1940	535
Z winy męża Guilt of husband	2935	169	516	523	988	566	173
Z winy żony Guilt of wife	747	57	166	112	202	156	54
Z winy obu stron Guilt of both persons	871	24	60	82	279	292	134
Bez orzeczenia o winie Without guilt	12919	2108	4265	2731	2715	926	174
Z powództwa męża Petition by husband	5608	838	1605	1050	1209	688	218
Z winy męża Guilt of husband	554	35	72	69	171	147	60
Z winy żony Guilt of wife	513	41	109	88	141	103	31
Z winy obu stron Guilt of both persons	351	11	16	24	107	133	60
Bez orzeczenia o winie Without guilt	4190	751	1408	869	790	305	67
Z powództwa żony Petition by wife	11864	1520	3402	2398	2975	1252	317
Z winy męża Guilt of husband	2381	134	444	454	817	419	113
Z winy żony Guilt of wife	234	16	57	24	61	53	23
Z winy obu stron Guilt of both persons	520	13	44	58	172	159	74
Bez orzeczenia o winie Without guilt	8729	1357	2857	1862	1925	621	107

a Włączono 945 rozwodów, w których obie strony miały miejsce zamieszkania za granicą.

a Including 945 divorces, if the persons filling petition for a divorce live abroad.

TABL. 37 (67). **ROZWODY W 2017 R. WEDŁUG OKRESU TRWANIA MAŁŻEŃSTWA ORAZ WIEKU MAŁŻONKÓW W MOMENCIE ZAWIERANIA MAŁŻEŃSTWA**
DIVORCES BY DURATION OF MARRIAGE AND AGE OF SPOUSES AT THE MOMENT OF CONTRACTING THE MARRIAGE IN 2017

WIEK MAŁŻONKÓW AGE OF SPOUSES	Ogółem Total	Okres trwania małżeństwa ^a Duration of marriage ^a						
		0—4 lata 0—4 years	5—9	10—14	15—19	20—24	25—29	30 lat i więcej 30 and more
Mężczyźni	65257	11812	16405	10441	9127	6716	5015	5741
Males								
19 lat i mniej	2036	107	219	232	372	335	392	379
Under 20								
18	573	24	55	65	99	100	130	100
19	1463	83	164	167	273	235	262	279
20—24	25706	2535	4266	3722	4669	3891	2954	3669
w tym 20 lat	2362	205	369	337	458	341	294	358
of which 20								
25—29	22663	4472	6784	4150	2834	1794	1251	1378
30—34	8563	2503	3049	1354	718	423	268	248
35—39	3090	1037	1044	441	254	173	93	48
40—49	2152	740	690	374	200	84	47	17
50—59	769	272	276	131	65	14	9	2
60 lat i więcej	278	146	77	37	15	2	1	—
60 and more								
Kobiety	65257	11812	16405	10441	9127	6716	5015	5741
Females								
19 lat i mniej	9975	772	1368	1208	1799	1774	1502	1552
Under 20								
16	326	28	23	28	52	45	77	73
17	812	52	85	75	142	148	170	140
18	3480	253	495	428	618	630	516	540
19	5357	439	765	677	987	951	739	799
20—24	30900	4180	6617	5083	5148	3803	2722	3347
w tym 20 lat	6458	645	1022	879	1165	1091	772	884
of which 20								
25—29	16015	3963	5477	2973	1604	780	542	676
30—34	4771	1531	1771	694	282	209	153	131
35—39	1744	647	561	232	117	95	63	29
40—49	1258	445	429	166	136	49	27	6
50—59	470	200	149	73	37	5	6	—
60 lat i więcej	124	74	33	12	4	1	—	—
60 and more								

a Okres od zawarcia małżeństwa do wniesienia powództwa.

a Period from the moment when marriage was contracted to filing petition for a divorce by person.

TABL. 38 (68). **ROZWODY W 2017 R. WEDŁUG RÓŻNICY WIEKU MIĘDZY MAŁŻONKAMI
ORAZ PRZYCZYNY ROZKŁADU POŻYCIA MAŁŻEŃSKIEGO**
**DIVORCES BY DIFFERENCE OF AGE BETWEEN THE SPOUSES
AND CAUSES OF DISSOLUTION IN 2017**

PRZYCZYNY ROZKŁADU POŻYCIA MAŁŻEŃSKIEGO CAUSES OF DISSOLUTION OF MARRIAGE	Ogółem Total	Małżon- kowie w rów- nym wieku Spous- es at the same age	Mąż starszy od żony Husband older than wife				Żona starsza od męża Wife older than husband			
			1—2 lata 1—2 years	3—5	6—10	11 lat i więcej 11 and more	1—2 lata 1—2 years	3—5	6—10	11 lat i więcej 11 and more
OGÓŁEM TOTAL	65257	7720	16711	17292	9248	2789	6935	3122	1150	290
NIEDOCHOWANIE WIERNOŚCI MAŁŻEŃSKIEJ INFIDELITY										
Wyłącznie Only	3750	534	986	935	415	129	468	194	65	24
Z innymi przyczynami With other causes	10435	1356	2794	2651	1343	416	1102	522	206	45
NADUŻYWANIE ALKOHOLU ALCOHOL ABUSE										
Wyłącznie Only	2151	234	554	584	353	86	195	105	34	6
Z innymi przyczynami With other causes	8197	790	2086	2302	1324	351	772	386	151	35
NAGANNY STOSUNEK DO CZŁONKÓW RODZINY OBJECTIONABLE RELATION TOWARDS FAMILY										
Wyłącznie Only	599	54	145	161	99	24	66	34	15	1
Z innymi przyczynami With other causes	2966	304	741	824	469	155	265	132	62	14
TRUDNOŚCI MIESZKANIOWE HOUSING PROBLEMS										
Wyłącznie Only	53	6	5	16	11	4	11	—	—	—
Z innymi przyczynami With other causes	967	106	248	257	130	48	104	48	19	7
NIEPOROZUMIENIA NA TLE FINANSOWYM FINANCIAL MISUNDERSTANDINGS										
Wyłącznie Only	522	65	121	144	69	24	54	32	12	1
Z innymi przyczynami With other causes	4598	527	1136	1239	689	214	498	205	72	18
NIEZGODNOŚĆ CHARAKTERÓW DISCREPANCY OF CHARACTERS										
Wyłącznie Only	15612	1883	3970	4178	2144	653	1755	721	247	61
Z innymi przyczynami With other causes	11980	1478	3120	3101	1691	511	1264	565	194	56
NIEDOBÓR SEKSUALNY SEXUAL DEFICIENCY										
Wyłącznie Only	113	17	27	28	11	9	10	6	3	2
Z innymi przyczynami With other causes	93	9	23	20	14	5	15	7	—	—
DŁUŻSZA NIEOBECNOŚĆ LONG ABSENCE										
Wyłącznie Only	877	99	199	233	138	34	101	52	18	3
Z innymi przyczynami With other causes	415	37	89	117	65	23	50	27	6	1
RÓŻNICE ŚWIATOPOGLĄDOWE PHILOSOPHY OF LIFE										
Wyłącznie Only	201	23	44	59	26	12	22	5	5	5
Z innymi przyczynami With other causes	69	8	16	21	8	4	6	3	3	—
INNE OTHERS										
Wyłącznie Only	1659	190	407	422	249	87	177	78	38	11

TABL. 39 (69). **ROZWODY W 2017 R. WEDŁUG PRZYCZYN ROZKŁADU POŻYCIA MAŁŻEŃSKIEGO ORAZ WINY STRON**
DIVORCES BY CAUSES OF MARRIAGE'S DISSOLUTION AND GUILT OF SPOUSES IN 2017

PRZYCZYNY ROZKŁADU POŻYCIA MAŁŻEŃSKIEGO CAUSES OF DISSOLUTION OF MARRIAGE	Ogółem Total	Orzeczenie o winie Guilt of spouses			
		męża of husband	żony of wife	obu stron of husband and wife	bez orze- czenia o winie without guilt
OGÓŁEM TOTAL	65257	9654	2386	3116	50101
NIEDOCHOWANIE WIERNOŚCI MAŁŻEŃSKIEJ INFIDELITY					
Wyłącznie Only	3750	1241	688	93	1728
Z innymi przyczynami With other causes	10435	2610	1020	1134	5671
NADUŻYWANIE ALKOHOLU ALCOHOL ABUSE					
Wyłącznie Only	2151	730	74	44	1303
Z innymi przyczynami With other causes	8197	2956	170	450	4621
NAGANNY STOSUNEK DO CZŁONKÓW RODZINY OBJECTIONABLE RELATION TOWARDS FAMILY					
Wyłącznie Only	599	232	23	37	307
Z innymi przyczynami With other causes	2966	544	72	317	2033
TRUDNOŚCI MIESZKANIOWE HOUSING PROBLEMS					
Wyłącznie Only	53	7	1	3	42
Z innymi przyczynami With other causes	967	35	7	45	880
NIEPOROZUMIENIA NA TLE FINANSOWYM FINANCIAL MISUNDERSTANDINGS					
Wyłącznie Only	522	57	6	22	437
Z innymi przyczynami With other causes	4598	306	51	258	3983
NIEZGODNOŚĆ CHARAKTERÓW DISCREPANCY OF CHARACTERS					
Wyłącznie Only	15612	350	105	295	14862
Z innymi przyczynami With other causes	11980	323	97	322	11238
NIEDOBÓR SEKSUALNY SEXUAL DEFFICIENCY					
Wyłącznie Only	113	10	3	3	97
Z innymi przyczynami With other causes	93	3	3	2	85
DŁUŻSZA NIEOBECNOŚĆ LONG ABSENCE					
Wyłącznie Only	877	43	18	14	802
Z innymi przyczynami With other causes	415	20	6	12	377
RÓŻNICE ŚWIATOPOGLĄDOWE PHILOSOPHY OF LIFE					
Wyłącznie Only	201	3	1	6	191
Z innymi przyczynami With other causes	69	4	1	—	64
INNE OTHERS					
Wyłącznie Only	1659	180	40	59	1380

TABL. 40 (70). **ROZWODY W 2017 R. WEDŁUG WIEKU MAŁŻONKÓW W MOMENCIE ZAWARCIA MAŁŻENSTWA**
DIVORCES BY AGE OF SPOUSES AT THE MOMENT OF CONTRACTING THE MARRIAGE IN 2017

MĘŻCZYŹNI W WIEKU MALES AT AGE	Ogółem Total	Kobiety w wieku Females at age										
		19 lat i mniej under 20				20—24	25—29	30—34	35—39	40—49	50—59	60 lat i więcej 60 and more
		razem total	17 lat i mniej under 18	18	19							
OGÓŁEM^a TOTAL^a	65257	9975	1138	3480	5357	30900	16015	4771	1744	1258	470	124
19 lat i mniej Under 20	2036	1323	318	482	523	667	39	5	2	—	—	—
18	573	411	128	154	129	150	8	2	2	—	—	—
19	1463	912	190	328	394	517	31	3	—	—	—	—
20—24	25706	6556	669	2284	3603	16477	2379	242	39	13	—	—
w tym 20 lat of which 20	2362	1160	171	397	592	1115	76	7	2	2	—	—
25—29	22663	1748	127	606	1015	10983	8589	1097	189	54	3	—
30—34	8563	270	18	90	162	2192	3649	1953	393	96	10	—
35—39	3090	58	6	15	37	436	916	925	544	202	9	—
40—49	2152	17	—	2	15	126	375	464	488	586	93	3
50—59	769	3	—	1	2	16	61	75	77	268	242	27
60 lat i więcej 60 and more	278	—	—	—	—	3	7	10	12	39	113	94
Miasta Urban areas	46840	6256	667	2185	3404	21689	12336	3728	1372	975	382	102
19 lat i mniej Under 20	1352	864	202	314	348	449	32	5	2	—	—	—
18	374	263	86	94	83	101	6	2	2	—	—	—
19	978	601	116	220	265	348	26	3	—	—	—	—
20—24	17714	4116	385	1420	2311	11571	1803	183	30	11	—	—
w tym 20 lat of which 20	1571	733	102	250	381	776	53	6	2	1	—	—
25—29	16524	1075	70	384	621	7713	6665	874	151	44	2	—
30—34	6383	151	7	55	89	1538	2775	1524	314	73	8	—
35—39	2374	33	3	9	21	311	715	726	428	154	7	—
40—49	1661	14	—	2	12	95	292	347	377	461	73	2
50—59	613	3	—	1	2	11	49	61	61	203	201	24
60 lat i więcej 60 and more	219	—	—	—	—	1	5	8	9	29	91	76
Wieś Rural areas	17472	3593	457	1255	1881	8783	3420	954	346	268	86	22
19 lat i mniej Under 20	653	438	109	163	166	208	7	—	—	—	—	—
18	188	139	37	58	44	47	2	—	—	—	—	—
19	465	299	72	105	122	161	5	—	—	—	—	—
20—24	7650	2352	279	836	1237	4687	543	57	9	2	—	—
w tym 20 lat of which 20	763	409	66	142	201	331	21	1	—	1	—	—
25—29	5816	656	55	215	386	3120	1786	206	37	10	1	—
30—34	2023	119	11	35	73	618	800	389	75	20	2	—
35—39	663	25	3	6	16	114	190	181	105	46	2	—
40—49	462	3	—	—	3	30	80	106	105	119	18	1
50—59	148	—	—	—	—	5	12	13	13	61	41	3
60 lat i więcej 60 and more	57	—	—	—	—	1	2	2	2	10	22	18

a Patrz notka do tabl. 36 (66).

a See note to the table 36 (66).

TABL. 41 (71). **ROZWOODY W 2017 R. WEDŁUG WIEKU MAŁŻONKÓW W MOMENCIE WNIESIENIA POWÓDZTWA**
DIVORCES BY AGE OF SPOUSES AT THE MOMENT OF FILLING PETITION FOR DIVORCE IN 2017

MĘŻCZYŹNI W WIEKU MALES AT AGE	Ogółem Total	Kobiety w wieku Females at age										60 lat i więcej 60 and more
		19 lat i mniej under 20				20—24	25—29	30—34	35—39	40—49	50—59	
		razem total	17 lat i mniej under 18	18	19							
OGÓŁEM^a TOTAL^a	65257	80	7	19	54	2416	8770	13894	13554	17129	6870	2544
19 lat i mniej Under 20	6	3	1	1	1	3	—	—	—	—	—	—
20—24	803	48	3	16	29	569	158	22	3	3	—	—
w tym 20 lat of which 20	16	2	—	—	2	11	1	1	1	—	—	—
25—29	5403	23	3	1	19	1262	3337	664	84	28	5	—
30—34	12199	4	—	1	3	438	3971	6446	1159	169	12	—
35—39	13767	2	—	—	2	110	1036	5064	6301	1222	31	1
40—49	20077	—	—	—	—	29	245	1561	5602	12079	542	19
50—59	9238	—	—	—	—	5	16	118	350	3394	4963	392
60 lat i więcej 60 and more	3764	—	—	—	—	—	7	19	55	234	1317	2132
Miasta Urban areas	46840	44	4	7	33	1470	5869	9927	9924	12411	5181	2014
20—24	494	24	1	6	17	332	118	15	3	2	—	—
w tym 20 lat of which 20	10	1	—	—	1	6	1	1	1	—	—	—
25—29	3612	17	3	1	13	759	2244	497	66	24	5	—
30—34	8592	1	—	—	1	274	2629	4678	871	130	9	—
35—39	9955	2	—	—	2	78	698	3522	4693	936	25	1
40—49	14501	—	—	—	—	23	162	1110	3987	8785	418	16
50—59	6761	—	—	—	—	4	12	89	260	2357	3729	310
60 lat i więcej 60 and more	2925	—	—	—	—	—	6	16	44	177	995	1687
Wieś Rural areas	17472	36	3	12	21	916	2742	3684	3410	4523	1643	518
19 lat i mniej Under 20	6	3	1	1	1	3	—	—	—	—	—	—
20—24	302	24	2	10	12	233	37	7	—	1	—	—
w tym 20 lat of which 20	6	1	—	—	1	5	—	—	—	—	—	—
25—29	1695	6	—	—	6	480	1040	148	17	4	—	—
30—34	3377	3	—	1	2	161	1264	1645	264	37	3	—
35—39	3558	—	—	—	—	32	316	1425	1510	271	4	—
40—49	5316	—	—	—	—	6	80	430	1522	3154	121	3
50—59	2396	—	—	—	—	1	4	27	87	1000	1199	78
60 lat i więcej 60 and more	822	—	—	—	—	—	1	2	10	56	316	437

a Patrz notka do tabl. 36 (66).

a See note to the table 36 (66).

TABL. 42 (72). **ROZWODY W 2017 R. WEDŁUG WIEKU MAŁŻONKÓW W MOMENCIE ORZECZENIA ROZWODU**
DIVORCES BY AGE OF SPOUSES AT THE MOMENT OF DIVORCE ADJUDICATION IN 2017

MĘZCZYŹNI W WIEKU MALES AT AGE	Ogółem Total	Kobiety w wieku Females at age							60 lat i więcej 60 and more
		19 lat i mniej under 20	20—24	25—29	30—34	35—39	40—49	50—59	
OGÓŁEM^a TOTAL^a	65257	41	1891	8069	13488	13735	18070	7166	2797
19 lat i mniej Under 20	1	—	1	—	—	—	—	—	—
20—24	579	24	408	123	19	3	2	—	—
w tym 20 lat of which 20	11	1	8	1	—	—	1	—	—
25—29	4732	14	1009	3032	572	76	24	5	—
30—34	11570	2	371	3655	6256	1091	183	12	—
35—39	13644	1	74	1011	4982	6340	1204	31	1
40—49	20929	—	23	230	1528	5825	12730	577	16
50—59	9663	—	5	12	116	340	3653	5135	402
60 lat i więcej 60 and more	4139	—	—	6	15	60	274	1406	2378
Miasta Urban areas	46840	23	1137	5373	9574	10028	13113	5385	2207
20—24	347	11	231	85	16	2	2	—	—
w tym 20 lat of which 20	4	—	2	1	—	—	1	—	—
25—29	3135	10	600	2019	416	66	19	5	—
30—34	8143	1	233	2419	4523	813	146	8	—
35—39	9817	1	52	676	3438	4701	924	24	1
40—49	15149	—	17	158	1083	4153	9281	443	14
50—59	7040	—	4	11	84	243	2536	3855	307
60 lat i więcej 60 and more	3209	—	—	5	14	50	205	1050	1885
Wieś Rural areas	17472	18	731	2561	3636	3471	4746	1731	578
19 lat i mniej Under 20	1	—	1	—	—	—	—	—	—
20—24	226	13	175	34	3	1	—	—	—
w tym 20 lat of which 20	7	1	6	—	—	—	—	—	—
25—29	1519	4	390	969	142	9	5	—	—
30—34	3215	1	136	1171	1612	255	36	4	—
35—39	3566	—	22	316	1424	1527	272	5	—
40—49	5505	—	6	69	424	1579	3295	130	2
50—59	2530	—	1	1	30	92	1072	1242	92
60 lat i więcej 60 and more	910	—	—	1	1	8	66	350	484

a Patrz notka do tabl. 36 (66).

a See note to the table 36 (66).

TABL. 43 (73). **ROZWODY W 2017 R. WEDŁUG WIEKU KOBIET W MOMENCIE WNIESIENIA POWÓDZTWA ORAZ LICZBY MAŁOLETNIICH DZIECI^a**
DIVORCES BY AGE OF FEMALES AT THE MOMENT OF FILING PETITION FOR DIVORCE AND BY NUMBER OF UNDERAGE CHILDREN^a IN 2017

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Wiek kobiet Females age							
		19 lat i mniej under 20	20—24	25—29	30—34	35—39	40—49	50—59	60 lat i więcej 60 and more
OGÓŁEM TOTAL									
OGÓŁEM^b TOTAL^b	65257	80	2416	8770	13894	13554	17129	6870	2544
Bez dzieci Without children	26990	17	775	3124	3484	2568	8210	6272	2540
Z dziećmi With children	38267	63	1641	5646	10410	10986	8919	598	4
1 dziecko 1 child	23230	59	1296	3882	5936	5636	5905	512	4
2	12755	4	316	1516	3788	4489	2568	74	—
3	1857	—	28	201	546	702	371	9	—
4 i więcej 4 and more	425	—	1	47	140	159	75	3	—
Miasta Urban areas	46840	44	1470	5869	9927	9924	12411	5181	2014
Bez dzieci Without children	20084	10	474	2213	2662	1955	5997	4761	2012
Z dziećmi With children	26756	34	996	3656	7265	7969	6414	420	2
1 dziecko 1 child	16695	31	780	2596	4376	4224	4324	362	2
2	8682	3	195	923	2484	3199	1827	51	—
3	1141	—	21	110	323	453	228	6	—
4 i więcej 4 and more	238	—	—	27	82	93	35	1	—
Wieś Rural areas	17472	36	916	2742	3684	3410	4523	1643	518
Bez dzieci Without children	6420	7	281	831	695	527	2095	1468	516
Z dziećmi With children	11052	29	635	1911	2989	2883	2428	175	2
1 dziecko 1 child	6230	28	508	1226	1458	1337	1524	147	2
2	3941	1	119	574	1258	1243	723	23	—
3	696	—	7	91	216	238	141	3	—
4 i więcej 4 and more	185	—	1	20	57	65	40	2	—
Z POWÓDZTWA MĘŻA PETITION BY HUSBAND									
RAZEM^b TOTAL^b	21411	26	653	2469	4237	4281	5828	2739	1178
Bez dzieci Without children	10435	10	289	1113	1356	965	2991	2537	1174
Z dziećmi With children	10976	16	364	1356	2881	3316	2837	202	4
1 dziecko 1 child	6947	16	292	967	1729	1797	1963	179	4
2	3499	—	69	334	1009	1301	765	21	—
3	432	—	3	44	112	176	95	2	—
4 i więcej 4 and more	98	—	—	11	31	42	14	—	—
Miasta Urban areas	15450	12	374	1620	3021	3106	4307	2087	923
Bez dzieci Without children	7779	6	163	763	1026	746	2212	1942	921
Z dziećmi With children	7671	6	211	857	1995	2360	2095	145	2
1 dziecko 1 child	5024	6	169	638	1272	1341	1469	127	2
2	2342	—	39	188	655	882	562	16	—
3	261	—	3	25	56	116	59	2	—
4 i więcej 4 and more	44	—	—	6	12	21	5	—	—
Wieś Rural areas	5608	14	270	790	1112	1086	1451	637	248
Bez dzieci Without children	2469	4	118	318	282	190	731	580	246
Z dziećmi With children	3139	10	152	472	830	896	720	57	2
1 dziecko 1 child	1815	10	122	307	422	422	478	52	2
2	1108	—	30	141	336	398	198	5	—
3	164	—	—	19	54	56	35	—	—
4 i więcej 4 and more	52	—	—	5	18	20	9	—	—

a Poniżej 18 lat. b Patrz notka do tabl. 36 (66).

a Under 18 years. b See note to the table 36 (66).

TABL. 43 (73). **ROZWODY W 2017 R. WEDŁUG WIEKU KOBIET W MOMENCIE WNIESIENIA POWÓDZTWA ORAZ LICZBY MAŁOLETNICH DZIECI^a (dok.)**
DIVORCES BY AGE OF FEMALES AT THE MOMENT OF FILING PETITION FOR DIVORCE AND BY NUMBER OF UNDERAGE CHILDREN^a IN 2017 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Wiek kobiet Females age							
		19 lat i mniej under 20	20—24	25—29	30—34	35—39	40—49	50—59	60 lat i więcej 60 and more
Z POWÓDZTWA ŻONY PETITION BY WIFE									
RAZEM^b TOTAL^b	43846	54	1763	6301	9657	9273	11301	4131	1366
Bez dzieci Without children	16555	7	486	2011	2128	1603	5219	3735	1366
Z dziećmi With children	27291	47	1277	4290	7529	7670	6082	396	—
1 dziecko 1 child	16283	43	1004	2915	4207	3839	3942	333	—
2	9256	4	247	1182	2779	3188	1803	53	—
3	1425	—	25	157	434	526	276	7	—
4 i więcej 4 and more	327	—	1	36	109	117	61	3	—
Miasta Urban areas	31390	32	1096	4249	6906	6818	8104	3094	1091
Bez dzieci Without children	12305	4	311	1450	1636	1209	3785	2819	1091
Z dziećmi With children	19085	28	785	2799	5270	5609	4319	275	—
1 dziecko 1 child	11671	25	611	1958	3104	2883	2855	235	—
2	6340	3	156	735	1829	2317	1265	35	—
3	880	—	18	85	267	337	169	4	—
4 i więcej 4 and more	194	—	—	21	70	72	30	1	—
Wieś Rural areas	11864	22	646	1952	2572	2324	3072	1006	270
Bez dzieci Without children	3951	3	163	513	413	337	1364	888	270
Z dziećmi With children	7913	19	483	1439	2159	1987	1708	118	—
1 dziecko 1 child	4415	18	386	919	1036	915	1046	95	—
2	2833	1	89	433	922	845	525	18	—
3	532	—	7	72	162	182	106	3	—
4 i więcej 4 and more	133	—	1	15	39	45	31	2	—

a Poniżej 18 lat. b Patrz notka do tabl. 36 (66).

a Under 18 years. b See note to the table 36 (66).

TABL. 44 (74). **ROZWODY W 2017 R. WEDŁUG MIEJSCA ZAMIESZKANIA POWODA ORAZ LICZBY MAŁOLETNICH DZIECI**
DIVORCES BY PLACE OF RESIDENCE OF PERSONS FILING PETITION FOR DIVORCE AND NUMBER OF UNDERAGE CHILDREN IN 2017

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Rozwiedzone małżeństwa Divorced couples					
		bez dzieci without children	z dziećmi with children	o liczbie dzieci by number of children			
				1	2	3	4 i więcej 4 and more
OGÓŁEM TOTAL	65257	26990	38267	23230	12755	1857	425
Miasta Urban areas	46840	20084	26756	16695	8682	1141	238
o liczbie ludności: by number of population:							
100 tys. i więcej 100 thous. and more	21657	9999	11658	7542	3633	402	81
50—100	6787	2726	4061	2540	1313	175	33
20—50	8715	3551	5164	3164	1699	252	49
10—20	5351	2108	3243	1970	1076	163	34
5—10	2420	918	1502	844	544	87	27
Poniżej 5 tys. Under 5 thous.	1910	782	1128	635	417	62	14
Wieś Rural areas	17472	6420	11052	6230	3941	696	185
Zagranica Abroad	945	486	459	305	132	20	2

TABL. 45 (75). **ROZWODY W 2017 R. WEDŁUG LICZBY MAŁOLETNICH^a DZIECI ORAZ WOJEWÓDZTW**
DIVORCES BY NUMBER OF UNDERAGE CHILDREN^a AND VOIVODSHIPS IN 2017

WOJEWÓDZTWA VOIVODSHIPS	Ogółem Total	Rozwiedzone małżeństwa Divorced couples						Przeciętna liczba dzieci z rozwiedzio- nych małżeństw ^b Average number of children of divorced couples ^b
		bez dzieci without children	z dziećmi with children	o liczbie dzieci by number of children				
				1	2	3	4 i więcej 4 and more	
POLSKA^c POLAND^c ...	65257	26990	38267	23230	12755	1857	425	1,47
Dolnośląskie	5946	2617	3329	2087	1064	147	31	1,44
Kujawsko-pomorskie	3877	1574	2303	1375	788	114	26	1,48
Lubelskie	3347	1330	2017	1203	682	105	27	1,49
Lubuskie	1843	774	1069	625	364	59	21	1,52
Łódzkie	4420	1817	2603	1655	816	116	16	1,42
Małopolskie	4330	1771	2559	1558	827	142	32	1,48
Mazowieckie	9040	3868	5172	3209	1676	236	51	1,45
Opolskie	1592	649	943	572	298	62	11	1,49
Podkarpackie	2467	1007	1460	845	504	96	15	1,51
Podlaskie	1812	725	1087	617	398	53	19	1,52
Pomorskie	3734	1558	2176	1258	764	119	35	1,51
Śląskie	8014	3300	4714	2974	1534	170	36	1,42
Świętokrzyskie	1788	701	1087	688	340	46	13	1,44
Warmińsko-mazurskie	2820	1082	1738	946	660	102	30	1,56
Wielkopolskie	5933	2304	3629	2114	1287	192	36	1,49
Zachodniopomorskie	3349	1427	1922	1199	621	78	24	1,45

a Poniżej 18 lat. b Uwzględniono tylko małżeństwa z małoletnimi dziećmi. c Patrz notka do tabl. 36 (66).

a Under 18 years. b Calculation include marriages with underage children only. c See note to the table 36 (66).

TABL. 46 (76). **DZIECI POZOSTAJĄCE Z MAŁŻEŃSTW ROZWIEDZIONYCH^a W 2017 R.**
WEDŁUG WIEKU ORAZ WOJEWÓDZTW
CHILDREN OF DIVORCED COUPLES^a BY AGE AND VOIVODSHIPS IN 2017

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Dzieci w wieku Children at age						
		ogółem total	0—2 lata 0—2 years			3—6	7—15	16—17 lat 16—17 years
			0	1	2			
OGÓŁEM TOTAL	56163	5967	1174	1907	2886	15471	31024	3701
miasta urban areas	38516	4082	805	1296	1981	10809	21127	2498
wieś rural areas	17010	1830	364	598	868	4454	9557	1169
zagranica abroad	637	55	5	13	37	208	340	34
Dolnośląskie	4794	504	102	161	241	1324	2649	317
Kujawsko-pomorskie	3405	338	62	97	179	909	1893	265
Lubelskie	2998	299	58	92	149	793	1711	195
Lubuskie	1630	162	36	53	73	404	926	138
Łódzkie	3705	401	71	147	183	974	2096	234
Małopolskie	3779	441	87	131	223	1073	2039	226
Mazowieckie	7490	783	148	252	383	2169	4118	420
Opolskie	1402	170	37	58	75	374	750	108
Podkarpackie	2202	216	45	72	99	582	1243	161
Podlaskie	1656	186	33	55	98	502	848	120
Pomorskie	3295	317	53	102	162	912	1879	187
Śląskie	6702	740	153	231	356	1868	3639	455
Świętokrzyskie	1563	149	29	47	73	458	841	115
Warmińsko-mazurskie	2705	287	83	89	115	715	1508	195
Wielkopolskie	5418	591	111	204	276	1441	2996	390
Zachodniopomorskie	2782	328	61	103	164	765	1548	141

a Małżeństw, które miały małoletnie dzieci.

a Couples which have got underage children.

TABL. 47 (77). MAŁOLETNI DZIECI WEDŁUG WIEKU POZOSTAJĄCE Z MAŁŻEŃSTW
ROZWIEDZIONYCH W 2017 R.
UNDERAGE CHILDREN OF DIVORCED COUPLES BY AGE IN 2017

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Dzieci w wieku Children at age			
		0—2 lata 0—2 years	3—6	7—15	16—17 lat 16—17 years
OGÓŁEM TOTAL	56163	5967	15471	31024	3701
dzieci z rodzin: children in families:					
Jednodzietnych With one child	23230	3111	6927	11462	1730
Dwudziennych With two children	25510	2235	6787	14986	1502
w tym oboje w jednej grupie wieku	11392	92	1852	9352	96
of which both at the same age group					
Trzydziennych With three children	5571	469	1336	3411	355
w tym troje w jednej grupie wieku	1425	3	108	1314	—
of which all at the same age group					
Czterodziennych i większych	1852	152	421	1165	114
With four children and more					
w tym co najmniej czworo w jednej grupie wieku	420	—	4	416	—
of which at least four at the same age group					
Miasta Urban areas	38516	4082	10809	21127	2498
dzieci z rodzin: children in families:					
Jednodzietnych With one child	16695	2165	5024	8289	1217
Dwudziennych With two children	17364	1535	4667	10160	1002
w tym oboje w jednej grupie wieku	7706	58	1284	6308	56
of which both at the same age group					
Trzydziennych With three children	3423	301	869	2045	208
w tym troje w jednej grupie wieku	837	3	75	759	—
of which all at the same age group					
Czterodziennych i większych	1034	81	249	633	71
With four children and more					
w tym co najmniej czworo w jednej grupie wieku	216	—	—	216	—
of which at least four at the same age group					
Wieś Rural areas	17010	1830	4454	9557	1169
dzieci z rodzin: children in families:					
Jednodzietnych With one child	6230	916	1798	3025	491
Dwudziennych With two children	7882	681	2035	4676	490
w tym oboje w jednej grupie wieku	3548	32	530	2946	40
of which both at the same age group					
Trzydziennych With three children	2088	162	452	1329	145
w tym troje w jednej grupie wieku	567	—	30	537	—
of which all at the same age group					
Czterodziennych i większych	810	71	169	527	43
With four children and more					
w tym co najmniej czworo w jednej grupie wieku	204	—	4	200	—
of which at least four at the same age group					
Zagranica Abroad	637	55	208	340	34
dzieci z rodzin: children in families:					
Jednodzietnych With one child	305	30	105	148	22
Dwudziennych With two children	264	19	85	150	10
Trzydziennych With three children	60	6	15	37	2

TABL. 48 (78). **ROZWODY W 2017 R. WEDŁUG LICZBY MAŁOLETNICH^a DZIECI W MAŁŻEŃSTWIE ORAZ OKRESU TRWANIA MAŁŻEŃSTWA^b**
DIVORCES BY NUMBER OF UNDERAGE CHILDREN^a AND DURATION OF MARRIAGE^b IN 2017

OKRES TRWANIA MAŁŻEŃSTWA DURATION OF MARRIAGE	Ogółem Total	Rozwiedzone małżeństwa Divorced couples					
		bez dzieci without children	z dziećmi with children	o liczbie dzieci by number of children			
				1	2	3	4 i więcej 4 and more
OGÓŁEM^c TOTAL^c	65257	26990	38267	23230	12755	1857	425
Poniżej 1 roku Under 1 year	943	690	253	220	30	2	1
1 rok 1 year	2311	1392	919	811	92	12	4
2— 4	8558	3973	4585	3719	786	66	14
5— 9	16405	4306	12099	7671	3880	460	88
10—14	10441	1528	8913	4020	4136	614	143
15—19	9127	1746	7381	3532	3133	582	134
20 lat i więcej 20 and more	17472	13355	4117	3257	698	121	41
Miasta Urban areas	46840	20084	26756	16695	8682	1141	238
Poniżej 1 roku Under 1 year	661	496	165	148	14	2	1
1 rok 1 year	1652	1031	621	543	64	11	3
2— 4	6136	2947	3189	2606	532	44	7
5— 9	11915	3266	8649	5635	2664	294	56
10—14	7359	1141	6218	2951	2819	368	80
15—19	6464	1282	5182	2595	2152	359	76
20 lat i więcej 20 and more	12653	9921	2732	2217	437	63	15
Wieś Rural areas	17472	6420	11052	6230	3941	696	185
Poniżej 1 roku Under 1 year	270	184	86	70	16	—	—
1 rok 1 year	624	335	289	259	28	1	1
2— 4	2247	909	1338	1064	245	22	7
5— 9	4187	918	3269	1911	1164	162	32
10—14	2922	333	2589	1015	1274	239	61
15—19	2550	422	2128	900	955	215	58
20 lat i więcej 20 and more	4672	3319	1353	1011	259	57	26

a Poniżej 18 lat. b Okres od zawarcia małżeństwa do wniesienia powództwa. c Patrz notka do tabl. 36 (66).

a Under 18 years. b Period from the moment when marriage was contracted to filing petition for a divorce by person.
 c See note to the table 36 (66).

TABL. 49 (79). **ROZWODY WEDŁUG LICZBY MAŁOLETNICH^a DZIECI W MAŁŻEŃSTWIE**
DIVORCES BY NUMBER OF UNDERAGE^a CHILDREN

LATA YEARS	Ogółem Total	Rozwiedzone małżeństwa Divorced couples						Liczba dzieci Number of children
		bez dzieci without children	z dziećmi with children	o liczbie dzieci by number of children				
				1	2	3	4 i więcej 4 and more	
W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH IN ABSOLUTE FIGURES								
1980	39833	14962	24871	17273	6206	1071	321	34313
1990	42436	13207	29229	16831	9909	1914	575	45105
2000	42770	14994	27776	17153	8265	1775	583	41580
2010	61300	25002	36298	23373	10655	1805	465	52165
2016	63497	26209	37288	22853	12101	1881	453	54706
2017	65257	26990	38267	23230	12755	1857	425	56163
W ODSETKACH IN PERCENTAGE								
1980	100,0	37,6	62,4	43,4	15,6	2,7	0,8	x
1990	100,0	31,1	68,9	39,7	23,4	4,5	1,4	x
2000	100,0	35,1	64,9	40,1	19,3	4,2	1,4	x
2010	100,0	40,8	59,2	38,1	17,4	2,9	0,8	x
2016	100,0	41,3	58,7	36,0	19,1	3,0	0,7	x
2017	100,0	41,4	58,6	35,6	19,5	2,8	0,7	x

a Poniżej 18 lat.

a Under 18 years.

TABL. 50 (80). **ROZWODY^a W 2017 R. WEDŁUG DECYZJI SĄDU O WYKONYWANIU**
WŁADZY RODZICIELSKIEJ I OPIEKI NAD MAŁOLETNIMI^b DZIEĆMI
DIVORCES^a BY COURT DECISION ON CARE FOR UNDERAGE CHILDREN^b IN 2017

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Rozwiedzone małżeństwa o liczbie dzieci Divorced couples by number of children			
		1	2	3	4 i więcej 4 and more
OGÓŁEM TOTAL	38267	23230	12755	1857	425
Wykonywanie władzy rodzicielskiej powierzono: Decision on children care granted to:					
matce mother	15697	9231	5308	918	240
ojcu father	1445	883	453	86	23
razem matce i ojcu both of them	20454	12926	6649	768	111
oddzielnie matce i oddzielnie ojcu ^c separately to mother and father ^c	284	—	222	46	16
Dziecko powierzono ^d : Decision on children care granted to ^d :					
placówce wychowawczej orphanage	93	56	24	7	6
rodzinie zastępczej foster family	239	134	61	26	18
Inne przypadki powierzenia wykonywania władzy rodzicielskiej	55	—	38	6	11
Remainder of decision on children care granted					

a Uwzględniono małżeństwa, które miały małoletnie dzieci. b Poniżej 18 lat. c Jeżeli dwoje lub więcej dzieci. d Przy ograniczeniu władzy rodzicielskiej.

a Including couples which have got underage children. b Under 18 years. c If two children and more. d When parental care was limited.

**TABL. 51 (81). ROZWODY^a W 2017 R. WEDŁUG DECYZJI SĄDU O WYKONYWANIU
 WŁADZY RODZICIELSKIEJ I OPIEKI NAD MAŁOLETNIMI^b DZIEĆMI
 ORAZ WOJEWÓDZTW**
DIVORCES^a BY COURT DECISION ON CARE FOR UNDERAGE CHILDREN^b
AND BY VOIVODSHIPS IN 2017

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Wykonywanie władzy rodzicielskiej powierzono Decision on children care granted to				Dziecko powierzono ^c Decision on children care granted to ^c		Inne przypadki powierze- nia opieki Remainder of decision on children care granted
		matce mother	ojcu father	razem matce i ojcu both of them	oddzielnie matce i ojcu ^d separately to mother and father ^d	placówce wychow- awczej orphanage	rodzinie zastępczej foster family	
OGÓŁEM TOTAL	38267	15697	1445	20454	284	93	239	55
Dolnośląskie	3329	1583	163	1524	24	10	22	3
Kujawsko-pomorskie	2303	992	81	1192	17	4	14	3
Lubelskie	2017	801	75	1097	17	3	19	5
Lubuskie	1069	401	43	598	8	2	12	5
Łódzkie	2603	740	90	1729	19	13	11	1
Małopolskie	2559	1287	87	1166	6	7	6	—
Mazowieckie	5172	1334	147	3616	37	13	21	4
Opolskie	943	653	55	210	15	1	7	2
Podkarpackie	1460	472	50	911	8	6	11	2
Podlaskie	1087	251	41	777	10	1	6	1
Pomorskie	2176	627	60	1441	29	1	15	3
Śląskie	4714	2514	209	1880	41	15	39	16
Świętokrzyskie	1087	497	35	531	5	3	14	2
Warmińsko-mazurskie	1738	500	45	1159	15	3	13	3
Wielkopolskie	3629	2058	164	1368	18	4	15	2
Zachodniopomorskie	1922	817	86	983	13	7	13	3
Zagranica	459	170	14	272	2	—	1	—
Abroad								

a Uwzględniono małżeństwa, które miały małoletnie dzieci. b Poniżej 18 lat. c Przy ograniczeniu władzy rodzicielskiej. d Jeżeli dwoje lub więcej dzieci.

a Including couples which have got underage children. b Under 18 years. c When parental care was limited. d If two children and more.

TABL. 52 (82). ROZWIEDZENI W 2017 R. WEDŁUG STATUSU NA RYNKU PRACY
 DIVORCED PERSONS BY MAIN ACTIVITY STATUS IN 2017

Lp. No.	STATUS NA RYNKU PRACY MĘŻA MAIN ACTIVITY STATUS OF HUSBAND	Ogółem ^a Total ^a	pracujące ^b working ^b			bezrobotne unemployed	bierne zawodowo inactive persons	
			razem total	najemnie employees	na rachunek własny self-employed		razem total	emeryturę retirement
1	OGÓŁEM^a TOTAL^a	64312	52308	48292	3220	6262	4631	1747
2	Pracujący^b Working^b	53715	45778	42316	2826	4760	2384	409
3	Najemnie Employees	46765	40117	38242	1586	4061	1960	317
4	Na rachunek własny Self-employed	5871	4850	3590	1194	578	322	74
5	Bezrobotni Unemployed	4551	3160	2921	182	950	366	74
6	Bierni zawodowo — posiadający^c	4559	2345	2138	147	370	1753	1224
7	Emeryturę Retirement	2252	928	856	56	119	1172	989
8	Rentę z tytułu niezdolności do pracy	1377	848	771	53	158	343	161
9	Inne niezarobkowe źródło	779	450	404	32	84	222	68
10	Pozostający na utrzymaniu	516	317	277	26	38	44	18
11	Pracujących ^b Working persons ^b	40	27	25	2	4	6	—
12	najemnie employees	10	7	7	—	2	—	—
13	na rachunek własny self-employed	7	4	2	2	1	1	—
14	Bezrobotnych Unemployed	18	13	12	1	1	2	1
15	Biernych zawodowo — posiadających ^c	345	193	168	15	27	26	15
16	emeryturę retirement	123	52	44	4	3	11	10
17	rentę z tytułu niezdolności do pracy	73	41	36	2	5	6	1
18	inne niezarobkowe źródło	95	59	52	6	14	7	4
	other non-earned source							

a—c W podziale nie uwzględniono: a — nieustalonego statusu na rynku pracy, b — nieustalonego źródła dochodów
 a—c Data exclude persons with: a — non-stated main activity status, b — non-stated source of maintenance of working

Status na rynku pracy żony Main activity status of wife											
— posiadające ^c ns — owning ^c		pozostające na utrzymaniu persons maintained by									
rentę z tytułu niezdolności do pracy pension	inne niezarobkowe źródło other non-earned source	razem total	pracujących ^b working ^b			bezrobotnych unemployed	biernych zawodowo — posiadających ^c inactive persons — owning ^c				Lp. No.
			razem total	najemnie employees	na rachunek własny self-employed		razem total	emeryturę retirement	rentę z tytułu niezdolności do pracy pension	inne niezarobkowe źródło other non-earned source	
891	1863	772	120	46	9	33	434	108	55	170	1
530	1349	541	94	42	9	29	272	33	29	129	2
424	1139	425	75	126	58	20	219	21	27	103	3
80	157	92	19	31	17	8	37	10	2	16	4
106	179	52	16	2	—	1	28	6	9	10	5
235	271	61	8	2	—	—	37	10	1	17	6
101	71	23	3	—	—	—	18	7	—	9	7
104	68	14	—	—	—	—	7	—	1	5	8
25	129	17	5	2	—	—	8	2	—	2	9
4	21	107	2	—	—	2	93	58	16	12	10
1	5	1	—	—	—	—	—	—	—	—	11
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12
1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	13
—	1	2	—	—	—	2	—	—	—	—	14
3	7	94	1	—	—	—	90	58	16	10	15
—	1	56	—	—	—	—	55	51	3	1	16
1	3	19	—	—	—	—	19	5	12	2	17
1	2	13	1	—	—	—	10	2	1	7	18

osób pracujących, c — nieustalonego niezarobkowego źródła dochodów.
people, c — unknown non-earned source of incomes.

Uwagi do działu

1. Tablice działu opracowano na podstawie następujących źródeł:

- a) „Demographic Yearbook”, UN, New York — edycje z lat 2000—2017;
- b) Encyklopedia Britannica 2017;
- c) internetowa baza danych Eurostatu (Eurobase);
- d) WHO Statistical Information System (internetowa baza danych WHO);
- e) internetowa baza danych OECD Statistics Portal;
- f) strony internetowe urzędów statystycznych poszczególnych krajów;
- g) obliczenia własne w oparciu o wyżej wymienione źródła.

Pod większością tablic w dziale zostało podane źródło danych.

2. Zamieszczone w tablicach dane przygotowano na podstawie materiału nie zawsze w pełni porównywalnego pod względem metodycznym. Na poziom i porównywalność danych dla różnych krajów zasadniczy wpływ ma sposób zdefiniowania pojęć dotyczących tego samego zagadnienia.

Różnice dotyczą przede wszystkim danych o:

- liczbie i strukturze ludności. Dla krajów Unii Europejskiej dane dotyczą rezydentów; w przypadku pozostałych krajów nie zawsze możliwa jest identyfikacja definicji, według której opracowano dane. W przypadku Polski dane dla lat 1990 i 1995 dotyczą ludności w ujęciu krajowej definicji zamieszkania, a od 2010 r. dotyczą rezydentów, tj. kategorii zamieszkania według międzynarodowej definicji — zatem różnią się od prezentowanych w I dziale rocznika (szerzej o metodologii bilansów ludności oraz rezydentów patrz uwagi do działu I „Stan i struktura ludności”, pkt 3). Także współczynniki demograficzne w tym dziale mogą się różnić, ponieważ dotyczą ludności rezydującej;
- urodzeniach i zgonach niemowląt. Wynikają one z rozbieżności między definicją „urodzenia żywego” i „zgonu niemowlęcia” stosowaną np. przez kraje byłego ZSRR a zalecaną przez Światową Organizację Zdrowia. Podstawowa różnica polega na uwzględnianiu odmiennych elementów definiujących urodzenie żywe, takich jak: czas trwania ciąży, długość lub minimalna waga urodzeniowa noworodka czy też oznaki życia (oddychanie, bicie serca);
- migracjach zagranicznych. Ograniczona porównywalność wynika ze zróżnicowania w poszcze-

Notes

1. The tables in this part have been compiled on the basis of the following sources:

- a) "Demographic Yearbook" editions 2000—2017, UN, New York;
- b) 2017 Britannica Book of the Year, Encyclopaedia Britannica;
- c) Eurostat Internet database (Eurobase);
- d) WHO Statistical Information System (WHO Internet database);
- e) OECD Statistics Portal;
- f) web site of statistical offices of specific countries;
- g) self-account based on sources above mentioned.

In most tables in this part the source of data is given.

2. The data published in the tables of this part have been prepared on the basis of different sources, which are not always comparable in methodological respect. The level and the comparability of the data among countries depends on the way of qualification of the same problems.

The differences concerns first of all:

- size and structure of population. For EU countries data concerns resident population, for other countries it is not always possible to identify the definition according to the data compiled. In case of Poland — for the years 1995 and 2000 data concerns population according to the national definition of residence, since 2010 — relate to usual residence population (international definition) — so they differ from the ones presented in the part I of the Yearbook (more about the methodology of population balance and residents — see notes to the part I "Size and structure of population", item 3). Additionally the demographic rates in this part may be different because they relate to the residing population;
- the data on births and infant deaths. They result from the divergence between the definition of "live birth" and "infant death" used, e.g. in the countries of the former USSR and recommended by WHO. The basic difference concerns the following elements used in the definitions of live births: the duration of pregnancy, the length or bottom limit of the weight at birth or the signs of life (respiration, beating of the heart);
- international migration. Limited comparability primarily due to the possibility of differences

gólnych krajach pojęcia imigranta i emigranta oraz systemu statystycznego ujmowania (rejestrowania) osób migrujących.

3. W tablicach działu nie zachowano jednolitego wykazu krajów z powodu braku dostępnych danych w porównywalnych latach.

4. Dane dla Polski prezentowane w tej części publikacji zostały przedstawione dla lat porównywalnych z informacjami dla innych krajów.

in individual countries in the following categories — the definition of immigrants and emigrants and statistical system of registration of migrants.

3. In the tables of this part no uniform list of countries was applied, because of the absence of complete data in the comparable years.

4. The data for Poland published in this part concerns the comparable years for which the information is provided for other countries.

TABL. 8 (222). MAŁŻEŃSTWA I ROZWODY
MARRIAGES AND DIVORCES

KRAJE COUNTRIES	Lata Years	Małżeństwa	Rozwody	Lata Years	Odsetek pierwszych małżeństw dla kobiet ^a Percentage of first marriages for females ^a	Lata Years	Rozwody na 1000 zawartych małżeństw Divorces per 1000 of con- tracted marriages
		w tys.	in thous.				
KRAJE EUROPEJSKIE* EUROPEAN COUNTRIES*							
Austria Austria	2000	39,2	19,6	2000	77,0	2000	498
	2016	44,9	15,9	2016	78,7	2016	355
Belgia Belgium	2000	45,1	27,0	2000	75,7	2000	598
	2016	44,7	23,6	2016	69,4	2016	527
Białoruś Belarus	2000	62,5	43,5	2000	75,6	2000	696
	2016	64,5	32,6	2016	70,0	2016	506
Bułgaria Bulgaria	2000	35,2	10,6	2000	87,8	2000	301
	2016	26,8	10,6	2016	87,2	2016	396
Chorwacja Croatia	2000	22,0	4,4	2000	91,0	2000	201
	2016	20,5	7,0	2016	88,4	2016	344
Cypr Cyprus	2000	9,3	1,2	2000	79,4	2000	127
	2016	6,4	1,9	2013	87,3	2016	306
Czarnogóra Montenegro	2000	3,9	0,4	.	.	2000	113
	2016	3,2	0,7	2016	93,7	2016	221
Czechy Czech Republic	2000	55,3	29,7	2000	75,1	2000	537
	2016	50,8	25,0	2016	76,8	2016	492
Dania Denmark	2000	38,4	14,4	2000	71,7	2000	375
	2016	30,8	17,2	2016	73,6	2016	560
Estonia Estonia	2000	5,5	4,2	1999	68,4	2000	771
	2016	6,4	3,3	2016	73,3	2016	513
Finlandia Finland	2000	26,2	13,9	2000	77,3	2000	532
	2016	24,5	13,5	2016	74,5	2016	554
Francja France	2000	305,4	116,7	2000	82,6	2000	382
	2016	232,7	128,0	2015	81,1	2016	550
Grecja Greece	2000	48,9	11,3	2000	89,2	2000	231
	2016	49,6	11,0	2014	88,1	2016	222
Hiszpania Spain	2000	216,4	37,7	2000	94,6	2000	174
	2016	173,0	96,8	2016	83,8	2016	560
Holandia Netherlands	2000	88,1	34,7	2000	81,8	2000	393
	2016	65,2	33,4	2016	74,0	2016	512
Irlandia Ireland	2000	19,2	2,6	.	.	2000	137
	2015	22,1	3,3	2015	93,1	2015	149
Islandia Iceland	2000	1,8	0,6	2000	82,7	2000	307
	2011	1,5	0,5	2011	80,3	2011	354
Litwa Lithuania	2000	16,9	10,9	2000	79,7	2000	644
	2016	21,3	8,9	2016	77,0	2016	416
Luksemburg Luxembourg	2000	2,2	1,0	2000	76,7	2000	480
	2016	1,9	1,2	2016	76,3	2016	659
Łotwa Latvia	2000	9,2	6,1	2000	70,5	2000	666
	2016	13,0	6,1	2016	72,0	2016	466
Macedonia Macedonia	2000	39,8	1,3	2000	93,7	2000	93
	2016	13,2	2,0	2016	92,5	2016	150
Malta Malta	2000	2,5	.	2000	95,5	.	.
	2016	3,0	0,4	2015	90,1	2016	122
Niemcy Germany	2000	418,6	194,4	2000	73,0	2000	464
	2016	410,4	162,4	2016	76,6	2016	396
Norwegia Norway	2000	22,6	10,1	2000	80,3	2000	445
	2016	23,7	9,9	2016	68,4	2016	420

a W stosunku do zawartych małżeństw ogółem.

a Of total contracted marriages.

TABL. 8 (222). **MAŁŻEŃSTWA I ROZWODY (dok.)**
MARRIAGES AND DIVORCES (cont.)

KRAJE COUNTRIES	Lata Years	Małżeństwa Marriages	Rozwody Divorces	Lata Years	Odsetek pierwszych małżeństw dla kobiet ^a Percentage of first marriages for females ^a	Lata Years	Rozwody na 1000 zawartych małżeństw Divorces per 1000 of con- tracted marriages
		w tys.	in thous.				
KRAJE EUROPEJSKIE* (dok.) EUROPEAN COUNTRIES* (cont.)							
Polska Poland	2000	211,1	42,8	2000	90,5	2000	203
	2016	193,5	63,5	2016	86,1	2016	328
Portugalia Portugal	2000	63,8	19,1	2000	92,3	2000	300
	2016	32,4	22,3	2016	79,8	2016	690
Rosja Russia	2000	1266,8	627,7	.	.	2000	496
	2016	985,8	608,3	2015	70,7	2016	617
Rumunia Romania	2000	135,8	30,7	2000	85,8	2000	226
	2016	133,2	30,5	2016	84,9	2016	229
Serbia Serbia	2002	41,9	10,0	2002	87,2	2002	238
	2016	35,9	9,0	2016	86,4	2016	252
Słowacja Slovakia	2000	25,9	9,3	2000	89,7	2000	358
	2016	29,9	9,3	2016	86,7	2016	311
Słowenia Slovenia	2000	7,2	2,1	2000	90,2	2000	295
	2016	6,7	2,5	2016	89,3	2016	380
Szwajcaria Switzerland	2000	39,8	10,5	2000	79,3	2000	264
	2016	41,6	17,0	2016	81,6	2016	409
Szwecja Sweden	2000	40,0	21,5	2000	78,0	2000	539
	2016	53,8	24,3	2016	69,7	2016	451
Ukraina Ukraine	2000	274,5	197,3	.	.	2000	719
	2016	229,5	130,0	2016	73,0	2016	567
Węgry Hungary	2000	48,1	24,0	2000	79,6	2000	499
	2016	51,8	19,6	2016	78,6	2016	377
Wielka Brytania United Kingdom	2000	305,9	154,6	2000	70,6	2000	505
	2015	283,6	112,4	2015	76,5	2015	396
Włochy Italy	2000	284,4	37,6	2000	94,6	2000	132
	2016	203,3	99,1	2016	88,8	2016	487
POZOSTAŁE KRAJE** OTHER COUNTRIES**							
Argentyna Argentina	2000	141,0
	2015	118,8
Australia Australia	2000	113,4	49,9	.	.	2000	440
	2015	113,6	48,5	2015	81,2	2015	435
Brazylia Brazil	2000	732,7	121,4	.	.	2000	166
	2015	1137,3	329,0	.	.	2015	289
Chiny China	2000	8485,0	1212,9	.	.	2000	143
	2016	11428,2	4158,2	.	.	2016	364
Japonia Japan	2000	798,0	264,0	.	.	2000	331
	2015	635,2	226,2	.	.	2015	356
Kuba Cuba	2000	57,0	37,9	.	.	2000	666
	2016	61,9	31,6	2015	84,7	2016	511
Meksyk Mexico	2000	707,4	52,4	.	.	2000	74
	2015	558,0	113,5	.	.	2015	203
Nowa Zelandia New Zealand	2000	20,7	9,7	.	.	2000	469
	2016	20,3	8,2	.	.	2016	404
Stany Zjednoczone United States	2000	2329,0
	2016	2221,6	800,9	.	.	2016	361

a W stosunku do zawartych małżeństw ogółem.

a Of total contracted marriages.

* Źródło: EUROSTAT, <http://epp.eurostat.ec.europa.eu>.

** Źródło: Demographic Yearbook 2004, 2015, UN, New York oraz obliczenia własne.

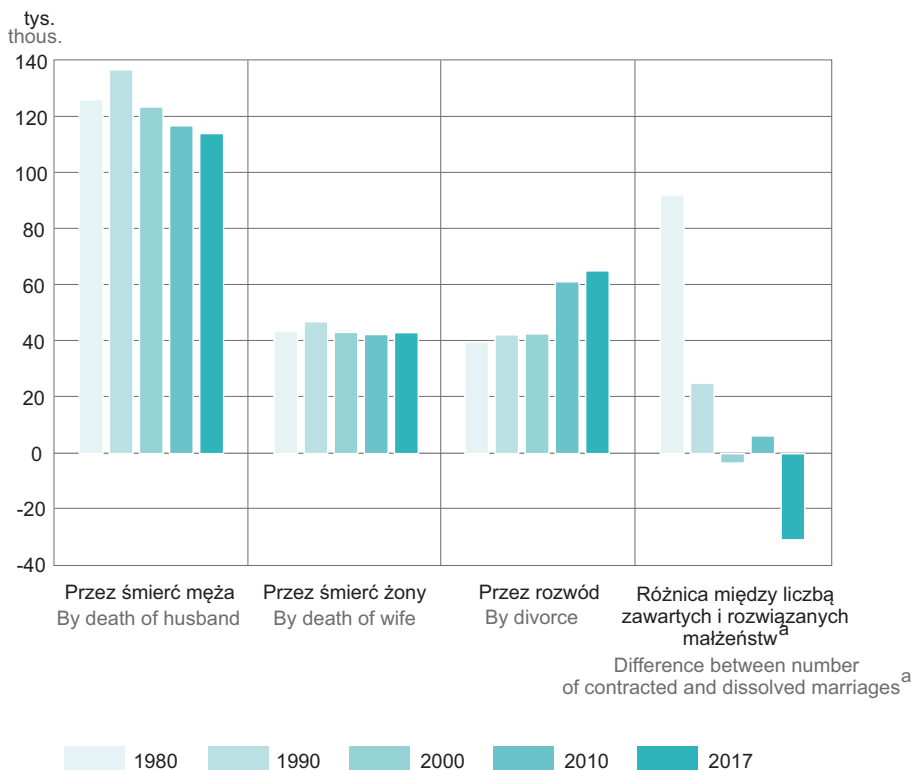
* Source: EUROSTAT, <http://epp.eurostat.ec.europa.eu>.

** Source: Demographic Yearbook 2004, 2015, UN, New York and self account.

Mapa Polski — WOJEWÓDZTWA
Map of Poland — VOIVODSHIPS

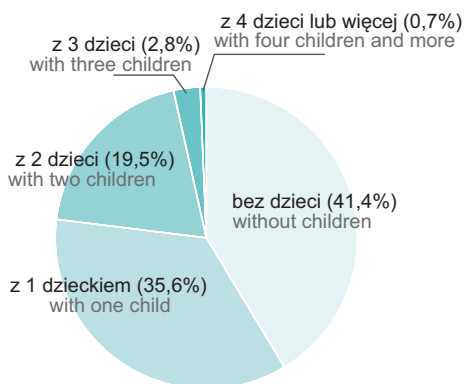
ROZPAD MAŁŻEŃSTW DISSOLUTION OF MARRIAGES

^a Po uwzględnieniu salda migracji zagranicznych i wewnętrznych osób pozostających w stanie małżeńskim.
^a Including net international and internal migration of married persons.

ROZWOODY WEDŁUG LICZBY MAŁOLETNICH^a DZIECI W 2017 R. DIVORCES BY NUMBER OF UNDERAGE CHILDREN^a IN 2017

Liczba rozwodów ogółem – 65 257
Total number of divorces – 65 257

^a Poniżej 18 lat.
^a Under 18 years.